

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., smrtnice, poroke, peslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 l.r.

STEV. 34.

V GORICI, ČETRTEK 14. NOVEMBRA 1929.

LETO I.

Tedenski koledarček.

15. novembra, petek: Leopold (Levko), kralj; Jedert, devica. — 16. sobota: Otmar, opat; Neža As.; Edmund, škof. — 17., nedelja: 26. pobinkoštna nedelja. Gregorij Čudodelnik, škof. — 18., ponedeljek: Odon, opat; Roman, mučenec. — 19., torek: Elizabeta, kraljica; Poncijan, papež. — 20., sreda: Feliks (Srečko) Val. — 21., četrtek: Darovanje Marije Device; Kolumban, spoznavavec.

V nedeljo dne 17. novembra je ščip; vreme mrzlo.

Novice.

Kraljeva šestdesetletnica.

V ponedeljek 11. novembra je kralj Viktor Emanuel III. obhajal svoj 60. rojstni dan. Šestdeset let je precej dolga doba v človeškem življenju, posebno če je bilo burno. Rodil se je v času, ko Italija še ni bila čisto ujedinjena. Njegov oče kralj Umberto I. je bil leta 1900. ubit v Monzi, ko se je udeležil neke ljudske slavnosti. Umoril ga je neki anarhist iz Pize. Strašna vest o očetovi smrti je mladega kraljeviča dohitela, ko je bil na potovanju po Sredozemskem morju.

Kralj Viktor Emanuel III. je posebno priljubljen v novih pokrajinah, ker je takoj v prvih letih svoje vladavine javil, da se smatra za poklicanega kralja neodrešenih Italijanov. Za istrske, tržaške in goriške Italijane se je vedno zelo zanimal. Ko je bil par let po nastopu vladavine v Vidmu, so se mu stotine neodrešenih Italijanov iz Goriške, Trsta in Istre poklonile. Neodrešeni Italijani so v Rimu imeli vedno dostop v kraljevo palačo. Iz ozira do avstrijske vladavine se je moralo seveda to vršiti tajno. Šele ob napovedi vojne 1915. je mogel kralj tržaške Italijane javno in uradno sprejeti.

Kraljevo šestdesetletnico je vsa Italija praznovala kot narodni praznik in z voščili še dolge in uspešne vladavine.

Tragični konec tržaškega kvestorja.

V ponedeljek okoli poldneva se je policijski podkomisar Nikolaj Saliola iz Sežane javil v Trstu na policijskem ravnateljstvu in vstopil v sobo, kjer uraduje kvestor komendator Schillaci. Ko je sluga po par minutah stopil z nekim spisom v kvestorjevo sobo, se mu je nudila pretresljiva slika: poveljnik policije je čepel krvav v svojem naslanjaču in pred njim je stal podkomisar Saliola, ki je bil spustil samo kres na tla in mrmral: »Moj Bog, kaj sem storil!« Policijski uradniki so prišli takoj na pomoč, a bilo je prepozno, zakaj kvestor Schillaci je bil že mrtev. Morilec mu je pognal en strel v sence, drugega v srce, kar je povzročilo

čilo takojšnjo smrt. Kaj je nagnilo podkomisarja Saliolo, da je umoril svojega predstojnika, ni še dognano. Saliola je vodil v Sežani tako zvani »premični oddelek« policistov, a zdi se, da predstojniki niso bili z njegovim delom povsem zadovoljni. Te dni je Saliola dobil iz notranjega ministrstva odlok, s katerim se premešča iz Sežane v Srednjo Italijo, kar je njega in njegovo mater zelo neprijetno zadelo. Tu tiči morda vzrok žaloigre. Saliola so takoj zaprli in ga vzeli na zapisnik, a niso mogli od njega še ničesar zvedeti.

Mrtvega kvestorja so postavili na pare v njegovem uradu, ki so ga izpremenili v mrtvaško sobo. Častno stražo vrše izmenoma policijski komisarji in podkomisarji. Mrliča so prišli kropit prefekt Porro, tržaški župan Pitacco, poslanca Domeneghini in Banelli, divizijski general Vacca Maggiolini, državni pravdnik in drugi oblastniki.

Umrlemu kvestorju pripravljajo v Trstu zelo slovesen pogreb. Schillacci, ki je bil rodom Sicilijanec, je prišel v Trst v oktobru 1927.

Dva važna dogodka.

Kakor uradno poročajo, obiščeta dne 5. decembra kralj in kraljica papeža Pija XI. v Vatikanem mestu. Ta dogodek pomeni slovesno potrditev sprave in prijateljstva, ki se je sklenilo 11. februarja t. l. med Italijo in sv. stolico. Obisk se izvrši zelo slovesno in po natančno določenih predpisih, tako da je bila vsaka beseda in vsaka kretnja že vnaprej določena in premišljena. Ravnotako važen dogodek bo poroka prestolnaslednika Humberta z belgijsko kraljično Marijo. Vršila se bo 8. januarja. Bodoči italijanski kraljici se pripravlja v Rimu svečan sprejem.

Diplomatski spor.

Pretekli teden se je dogodil v Beogradu neljub spor. Italijanski letalski polkovnik Cassone, dodeljen italijanskemu poslanstvu na jugoslovanskem dvoru, je sedel zvečer v restavraciji s tajnikom španskega poslanstva, ko ga je srbski trgovec Milorad Radivojevič začel zbadati in žaliti Italijo. Polkovnik je reagiral, nakar je nastal spopad, v katerem je polkovnik dobil rano na očesu. Italijanski poslanik Galli je drugi dan v imenu svoje vladе protestiral pri zunanjem ministru Marinkoviču in zahteval takojšnjo preiskavo ter kazen za napadalca. Beogradska policija je obsodila Milorada Radivojeviča na 30 dni zapor in izjavila v uradni objavi italijanski vladi, da napad odločno obžaluje in obsoja. Italijanska vlada je vzela izjavo in kazen na znanje, s čimer je diplomatski spor poravnal. Kakor čisto

tamo, je Milorad Radivojevič začel v zaporu stavkati, s tem da že tretji dan noče zavžiti nobene hrane. Beogradska policija je restavracijo, kjer se je spopad zvršil, za par dni zaprla.

Proces Jadranske banke.

Dne 5. novembra se je pričela pred kazenskim sodiščem v Trstu razprava proti upravnikom bivše Jadranske banke, ki so obtoženi, da so zakrivali polom zavoda ter namenoma oškodovali vlagatelje. Svote, radi katerih stoje pred sodiščem, gredo v milijone. Med obtoženci so bivši ravnatelj Anton Kaić, Ivan Gartner iz Zagreba, Ciro Kamenarović sedaj v Beogradu, Aleksander Rossini iz Rima, Salvatore Caconardo iz Palerma in Alessandro Alessandrini iz Florence. Kot priče so vabljeni tržaški župan senator Pitacco, general Piccione, bivši fašistovski tajnik na Reki gospod Host-Venturi in drugi.

Tajnik Društva narodov v Trstu.

V petek se je mudil nekaj ur v Trstu glavni tajnik Društva narodov Eric Drummond, ki se je vračal iz Jugoslavije v Švico. Drummond je obiskal Rim, nato Beograd, Sarajevo in Dubrovnik.

Konec čiščenja.

Fiamma, glasilo tržaških sindikatov, poroča, da se čiščenje, ki ga je zapričel poslanec Lino Domenighini z bivšimi avstrijskimi uslužbenci, zaenkrat ustavi. List meni, da so podjetniki sami tako patriotični, da ne bodo trpeli v svojih uradih ljudi, ki so se izkazali v avstrijskih državnih službah in katerih prisotnost bi žalila italijanska čuvstva.

Delo hrvatskega pisatelja.

Znani hrvatski pisatelj in politik, bivši jugoslovanski poslanik v Washingtonu je spisal veliko dramatično delo iz rimske zgodovine iz časa Julija Cezarja in Cicerona. Sedaj izide delo v italijanskem prevodu.

»Prijatelji fašizma«.

Tako se glasi nova organizacija, ki se je ustanovila pretekli teden z odobrenjem vlade. Člani postanejo lahko osebe neitalijanske narodnosti, to se pravi inozemci, ki kažejo simpatije za fašistovsko gibanje. Njih bivališče je lahko v inozemstvu ali pa v Italiji. Poleg fašistov bomo imeli torej odslej tudi »prijatelje fašizma«.

Zavarovan za pamet.

Neki angleški učenjak se je zavaroval za slučaj, da mu odpove pamet. Zavaroval se je za okroglo 1 milijon lir. Mož ima res sijajen spomin; izračuna na pamet najtežje račune brez papirja in švinčnika. Zavarovalnico bo kaj lahko oslepel, saj če bo le hotel, se bo delal babestega.

NOVI list

1929 C 134/1929

070(450.36=163.6)

Nadporočniki.

Italijanska vojska je poznala doslej čim podporočnika in poročnika, nakar je sledil takoj stotnik. Nadporočnikov v italijanski armadi ni bilo. Sedaj je pa vlada sklenila, da dobe vsi poročniki, ki imajo 12 let službe, naslov nadporočnikov in plačo, ki je skoro enaka stotnikovi.

Vesela vest iz uredništva.

Član našega uredništva g. profesor Rado Bednarik se je poročil. Za družico v veselju in trpljenju si je izbral gđc. Karmelo Godinovo iz ugledne družine v Šklednju. Našemu tovarišu, ki je znan kot živahen in požrtvovalen kulturni delavec širom dežele, ne želimo samo mi, njegovi ožji prijatelji, vso srečo v novem stanu, ampak vemo, da se našim iskrenim voščilom pridružuje naša celokupna javnost. Kadar se dva najdeta in združita v zvesti ljubezni, bo tudi Vsemogočni dal svoj blagoslov.

Beaudouin de Courtenay umrl.

4. novembra je v Varšavi umrl znameniti slavist Beaudouin de Courtenay. Rodil se je l. 1845. Na polju slovenskega jezikoslovja si je pridobil velikih zaslug. Za Slovence je posebno važen, ker je preiskal rezijansko narečje in zadevne študije izdal v carski akademiji v Petrogradu z rokopisnim rezijanskim katekizmom vred. Kot vseučiliški profesor je služboval v Varšavi, Odesi in Petrogradu.

Nesreče v Trstu.

Ko je Anton Kobol, star 44 let, razlagal voz v pristanišču, je burja nenadoma zvrnila voz, ki je udaril Kobola s takšno silo, da mu je razbil lobanjo. Prepeljali so ga v smrtno nevarnem stanju v bolnišnico. — V škedenjski livarni je Ivan Rumin, star 33 let, nadziralec goreči plavž. Radi eksplozije plina so se vrata tako naglo odprla, da je plamen buknil v Rumina ter ga ožgal po obrazu in prsih. Z rešilnim avtomobilom so ga prepeljali v bolnico. Njegovo stanje ni nevarno.

Občni zbor Kozuličeve družbe.

V Trstu se je te dni vršil občni zbor Kozuličeve paroplovne družbe. Potrjene so bile izprémembe, o katerih smo že poročali v Novem listu. G. ravnatelj je sporočil, da so Kozuličeve ladje v preteklem letu prepeljale 46.855 potnikov in okoli 8 milijonov stotov blaga. Med Kozuličem in genovesko tvrdko Ansaldo je prišlo do poravnave glede slabega materiala, ki ga je ta tvrdka dobavila za ogródje Vulkanije in Saturnije in ga je moral Kozulič kesneje izmenjati; tržaška paroplovna družba je imela pri tem veliko zgubo, ker so stopile ladje v promet mnogo kesneje. Te res moderne ladje občuduje ves svet, vendar ni imela družba z njimi prave sreče, ker jih je naročila v času, ko je bila vrednost lire majhna, medtem ko jih je morala plačati kesneje z dragimi lirami. Vrednost vseh ladij, posebno Saturnije in Vulkanije, je po ustalitvi lire padla za okoli 80 milijonov lir. V preteklem letu je imela družba 196 milijonov lir zgube, vsa zguba iz prejšnjih let pa je 31. decembra 1928. pritiskala z 214 milijoni na družbo. Zgube so požrle rezervni sklad in 150

milijonov delniške glavnice; od te je ostalo še 100 milijonov. S tem denarjem družba ni mogla naprej in danes se je po posredovanju vlade popolnoma preuredila. »Banca Commerciale Italiana«, »Banca Commerciale Triestina« in »Lloyd Sabaudo« vplačajo 300 milijonov nove delniške glavnice, ki bo tako dosegla 400 milijonov. Izvoljen je bil tudi novi upravni svet, v katerem je tudi znani bankir Toeplitz. Družba je s tem rešena vidnega hiranja in to je za Trst velikega pomena.

Nadebudna mladina.

Dunajska univerza je že izza predvojnne dobe znana radi preživahnih političnih nastopov slušateljev. Takrat so bili na dnevnem redu narodni spori med visokošolci, ki so prihajali iz vseh raznorodnih dežel bivše monarhije. Sedaj se bijejo boji med socialisti in nasprotnimi si strankami. Te dni so se zopet spopadli. Predavanje je imel znani profesor zdravnik dr. Tandler, ki je socialni demokrat. Dvojano so imeli zasedeno socialisti. Koj ob pričetku pa so vdrli v dvorano nemški nacionalisti in začeli pretepati svoje nasprotnike z razbitimi šipami in zdravniškimi instrumenti, ki so bili v predavalni sobani. Neki dijak je bil težko ranjen. Prihiteli so ognjegasci s parnimi brizgalnami, pa niso mogli bojujočih se vrst razgnati. Šele proforskemu zboru se je posrečilo pomiriti razdvojeno nadebudno mladino.

Knjige Goriške Mohorjeve družbe.

Goriška Mohorjeva družba naznanja, da so njene knjige za l. 1929. izšle. Udje prejmejo štiri knjige:

1. *Koledar za l. 1930.*
 2. *Naši paglavci.* Črtice iz beneško-slovenskega pogorja. Spisal Ivan Trinko.
 3. *Quo vadis?* Spisal Henrik Sienkiewicz, prevedel dr. Joža Glonar. II. knjiga.
 4. *Travništvo.* Spisal kmetijski inženir Josip Rustja.
- V knjigarnah stanejo knjige 8 lir. — Knjige se bodo razpošiljale v sledečem redu:
1. goriška nadškofija; 2. tržaška škofija; 3. reška škofija; 4. drugi kraji. — Tajništvo družbe je v Gorici, Via Orzoni 36A.

Zopet protifašistovski zločin.

Iz Buenos Airesa v Argentini poročajo, da se je v nekem tamošnjem kinematografu razpočila bomba ravno v hipu, ko so prednašali neke slike z italijanskimi fašisti. Nastal je nepopisen strah in v divji zmedi je bilo 12 oseb težko ranjenih.

Nov grob.

V ponedeljek smo spremili k zadnjemu počitku gospo Ivano Mozetičovo, roj Lasič, soprogo vpokojenega železniškega uradnika v Gorici. Pokojnica je bila vzorna krščanska žena in mati, ki se je vsa žrtvovala za dobro vzgojo družine. Žalujčim iskreno sožalje.

Največji podmornik.

Francozi spuste 18. tega meseca v morje največjo podmornico, kar jih je bilo doslej zgrajenih na svetu. Ladja se lahko pogrezne 140 metrov pod vodo, to je 30 metrov več ko vsa-

ka druga. Podmornica meri 4000 ton, dolga je 120, široka 30 metrov. Na ladji je 150 mornarjev in častnikov. Prava hiša, ki bo lahko dva dni drvela pod vodo.

Največja postaja na svetu.

1. januarja prihodnjega leta bodo v mestu Clevelandu v Združenih državah, kjer je središče slovenskih izseljencev, otvorili največjo in najmodernejšo postajo na svetu. Postaja je mesto samo zase in dobiš tam, kar pač le moreš rabiti na potovanju. Stroški za ogromne stavbe, ki se sedaj dokončujejo, bodo znašali 3780 milijonov lir, tedaj skoro 4 milijarde.

V dim.

Po poročilih monopolne uprave so v Jugoslaviji pokadili v devetih mesecih tekočega leta dve milijardi in devet sto milijonov cigaret. Samo Slovenija je pokadila za 159 milijonov dinarjev tobaka.

Šaljivi volivec.

Pri zadnjih volitvah v češkoslovaški državni zbor je neki volivec v sevrno češkem mestu Jablonecu vrgel v žaro listek z besedo: »Izaija 41, 24.« Šli so pogledat v sv. pismo in tam brali na označenem mestu: »Glejte, vi ste iz nič in vaše delo je iz nič in vas voliti je strahota.«

Nesrečna nevesta.

Vladimir Vincetič je delal pri strojih neke delavnice v Pulju. Pretekli petek opoldne se je stroj pokvaril in Vincetič se približal eletkričnemu motorju, da vidi, kaj se je zgodilo. Ko je položil roko na ročaj, ga je električni tok tako silno presunil, da je ostal mrtev. Njegova nevesta mu je prinesla četrto ure nato kosilo in vstopila v delavnico. Mesto veselega ženina je našla vznak ležečega mrliča. Škoda za 24-letnega fanta.

Drag klobuk.

Komaj par dni je tega, kar so v Parizu prodali en klobuk za 30.000 lir. Pa se celo prav navaden in obrabljen klobuk je to. Stane pa zato toliko, ker ga je svoje dni nosil sam Napoleon. Njegov osebni sluga Konstantin ga je prodal nekemu starinarju z notarskim potrdilom, da ga je res nosil Napoleon.

Meteor med svati.

V srbskem mestu Zaječaru so obhajali ženitnino. Svatovski spreved je ravno v cerkev krenil, kar prižvižga nekaj izpod neba in trešči na voz med svate. Bil je žareč meteor (nebni kamen), ki je imel kakih 40 cm v premeru. Dve ženski sta bili močno ranjeni.

Zvonik kot spomenik.

Znanemu finančniku Owen Youngu, ki je sestavil znameniti načrt, kako naj se nemška vojna odškodnina razdeli, so postavili posebne vrste spomenik. Zgradili so poleg neke cerkve v Washingtonu zvonik in ga posvetili omenjenemu finančniku na čast. Ob zvonikovem vznožju je tabla, ki pravi, da je Owen Young več dosegel kot vsi generali in državniki, da se je povojno sovraštvo nehalo.

Nov zdravnik.

Na dunajski univerzi je promoviral kot doktor vsega zdravilstva g. Vladislav Kerže iz Trsta. Čestitamo!

Kako je s politiko.

Borzni polom v Njujorku.

V gospodarskem središču Združenih držav Severne Amerike v Njujorku je prišlo do velikanskega finančnega poloma, o katerem razpravlja svetovno časopisje že par tednov. Da bodo čitatelji Novega lista vedeli, za kaj gre, jim moramo stvar prav po domače razložiti. Kakor pri naših zadrugah tako sestoji tudi pri velikih podjetjih, tovarnah, rudokopih, bankah itd. premoženje iz deležev. Ljudje, ki hočejo biti pri podjetju udeleženi, vplačajo denar in dobe zato papir, ki se imenuje delež, delnica ali akcija. Vrednost takega papirja obstoji v tem, da dobivaš od njega vsako leto obresti in da ga lahko tudi prodaš in dobiš tako nazaj svoj denar. Kraj ali poslopje, kjer se navadno ti vrednostni papirji prodajo in kupujejo, se imenuje borza. Razen podjetij potrebujejo pa tudi države ali dežele denarja in kdo jim ga posodi, dobi zadolžnico, obveznico ali obligacijo, ki se glasi na toliko in toliko denarja in nosi gotove obresti. V Italiji so našim ljudem najbolj znane Beneške obveznice, imenovane tudi vojnoškodninski boni. Za 100 lir vlečeš od njih 3.5 letnih obresti. Ker pa dobiš danes če posodiš komu 100 lir, vsaj 6 do 7 od sto in ne 3.5 na leto, je Beneška obveznica v resnici manj vredna od 100 lir in dobiš zanj le 72 lir. Cena vrednostnih papirjev je torej odvisna od dobička, ki ga nosijo lastniku. Če se podjetja lepo razvijajo in dajajo mnogo zaslužka, raste tudi vrednost njihovih delnic in ljudje jih na borzi radi kupujejo, upajoč, da bodo v gotovem času še več vredne. Če pa pridejo podjetja v stisko, se skušajo ljudje delnic ali akcijske iznebiti, boječ se, da bo njih vrednost čedalje bolj padala. Zato se na borzah vrši stalna kupčija z vrednostnimi papirji.

Njujork — gospodarsko središče sveta.

Nam najbližja borza je v Trstu. Ona je najvažnejša za trgovino z beneškimi obveznicami in z delnicami podjetij, ki imajo sedež v Julijski Krajini. Prva borza Italije je pa Milan, ker je Milan največje središče italijanskega gospodarstva.

Najglavnejše gospodarsko središče vsega sveta je Njujork, kjer je sedež glavnih svetovnih podjetij. Na njujorški borzi lahko kupiš delnice podjetij, ki leže na Kitajskem, v Avstraliji, v Italiji, v Južni Ameriki, v Jugoslaviji ali pa v Njujorku samem. Pred vojno sta bili glavni središči svetovnega gospodarstva Pariz in London. V letih 1914 — 1918 ju je pa Njujork nadkrilil in se povzpел na prvo mesto. Medtem ko so se evropske države med seboj klale, so tvornice v Ameriki delale in zalagale Evropo, predvsem seveda zaveznike z najrazličnejšim blagom: s topovi, s strelivom, z oblačili, z živili i. t. d. Za vse te predmete so romale ladje in ladje zlata iz Evrope v Ameriko in kljub temu je Evropa še ostala

dolžna Ameriki za tisoče milijonov dolarjev. Ameriški delavec, kmetovalec, obrtnik in trgovec so med vojno silno služili, v deželo je prišlo blagostanje. Tudi še po vojni je primanjkovalo po vseh evropskih državah najrazličnejšega blaga; posebno so bile izčrpane Nemčija in vse države, ki so nastale na ozemlju bivše Avstroogrske. Zopet je Amerika založila denar in blago in tako so ameriški državljani zopet zaslužili. Večje blagostanje ima za nujno posledico tudi večji konsum. Ameriški delavec si je kupil hišico in avto. Ameriška avtomobilna industrija se je močno razvila. Napredek v eni stroki je imel za posledico v drugih panogah. Zaslužek je bil tem večji, ker je Amerika zaprla vrata tujim državljanom, ki so iskali v Ameriki kruha.

Preceniti danes bogastvo Zedinjenih držav je zelo težko ali celo nemogoče, ker je ameriški kapital udeležen v podjetjih po vsem svetu. Samo italijanska podjetja so dobila v letih od 1925. do 1928. nad 244 milijonov dolarjev najrazličnejših posojil. To je tista svota, ki pomeni v našem denarju nad 4600 milijonov lir. Druge države, posebno Anglija in Nemčija so dobile še mnogo večja posojila.

Poleg tega imajo Amerikanci v rokah vse polno velikih podjetij v Evropi sami in po ostalem svetu. V vsaki državi imajo eno veliko podjetje, ki razprodaja bencin, petrolej in druga mineralna olja, katerih potreba stalno raste. Ameriški kapital poseduje nad polovico vseh petrolejskih vrelcev na svetu. V vsaki državi imajo Amerikanci tudi po eno ali več velikih trgovin ameriških avtomobilov. V tem oziru sta zelo znani imeni Ford in General Motors. Ameriški kapital se vedno v večji meri udeležuje pri rudokopih in premogovnikih, pri topilnicah in tvornicah najrazličnejših predmetov. »Novi list« je pisal, da se ameriški kapital zanima celo za zidanje hotelov ob dalmatinski obali, s čimer misli povzdigniti tujski promet Jugoslavije.

Kamor se ozreš, vidiš delavnega, treznega in energičnega Amerikanca. Vse kaže, da si ameriški kapital polagoma, a stalno podjarmlja gospodarstvo Evrope in ostalega sveta.

V zadnjih petnajstih letih se je ameriško bogastvo, kot računajo strokovnjaki, popetorilo. Nastali so tisoči novih milijonarjev, ki so bili prej čisto neznamni in revni ljudje.

Amerikanec špekulira.

Ugodne gospodarske prilike so vcepile stotisočem in milijonom Amerikancev vročo željo, da bi postali tudi oni čez noč bogati. Ker so videli, da je večina prišla do bogastva z nakupovanjem in prodajanjem vrednostnih papirjev, so se vdali kupčiji na borzi. V povojnih letih je namreč vrednost ameriških delnic neprestano rastla. Če si danes kupil delnico za 100 dolarjev, si dobil po par mesecih zanj že 120 ali še več in tako ti je rastlo

premoženje brez truda in napora. Posebno delnice železnic, jeklaren, avtomobilskih tovarnen in petrolejskih podjetij so se močno dvigale. Amerikanski množic se je polastila prava borzna bolezen: delavci so ob sobotah izročali svoj denar borznim agentom, da jim nakupijo delnice, istotako so strojepiske in uradnice koncem meseca vporabljale svojo plačo za špekulacijo na borzi. V špekulacijo so se vrgli kmetje, obrtniki in sploh vsi stanovci.

Finančni strokovnjaki, posebno bankirji in veleindustrijalci so kmalu uvideli, da tako dviganje delnic ni zdravo. Zavedali so se, da se ameriška podjetja ne morejo razvijati v neskončnost in da zato tudi dobički ne morejo neprestano rasti. Tudi ameriška trgovina bo naletela na težave in se ustavila. Izkušeni bogataši so že davno znali, da je resnična in prava vrednost delnic mnogo nižja nego njihova trenutna tržna cena. Zato so svoje delnice v času, ko so stale še visoko, lepo prodali, novih pa niso več kupovali, ker so pač vedeli, da bo njih cena nekega dne močno padla.

Polom.

Mnenje finančnih strokovnjakov, da bodo vrednostni papirji na borzi morali pasti, se je začelo širiti med občinstvo. Postala je javna tajnost, ki je hudo begala množice. Posledica je bila, da najprej delnice niso več rasle v ceni, končno so pa jele padati. Število tistih, ki so povpraševali po vrednostnih papirjih na borzi, se je z velikom naglico manjšalo, zato so se pa množili prodajalci delnic. Če si se hotel znebiti papirjev, si jih moral ponujati pod kupno ceno. Najbolj so se pa špekulantje prestrašili, ko so opazili, da na borzi ni videti velikih bogatašev in finančnih strokovnjakov. Množice špekulantov, in večine manj premožnih ljudi, se je polotil tak nemir, taka negotovost in brezglavost, da so ponujali delnice za vsako ceno. Glavni padanje je začelo 24. oktobra. Delnica, ki je predstavljala n. pr. ob 9. uri še veljavo 300 dolarjev, je stala ob 11. uri le 270, opoldne 250, drugi dan 200, tretji dan mogoče le 150 dolarjev. Zguba 150 dolarjev, to je okoli 2800 lir, na eni sami delnici ali akciji v par dneh je pomenila za mnoge pravi gospodarski polom. Prejšnji bogataši so pastajali čez noč berači, mnogi delavci, obrtniki, kmetje, uradniki in uradnice so zgubili vse prihranke, nekateri so se pogreznili povrh do grla v dolgove.

Strokovnjaki računajo, da je cena vsem delnicam od 24. oktobra do danes padla za okoli 40 milijard dolarjev. Ker je en dolar vreden danes 19 lir, predstavlja 40 milijard 760 tisoč milijonov ali 760 milijard lir. Ta svota znaša več, nego je vredno vse premoženje naše države, to je vsa zemlja, vse železnice, vse hiše in vse živali v celi Italiji.

Iz teh števil je dovolj razvidno, kako strašen in poguben je bil finančni prevrat v Ameriki.

Posledice borzne polomije.

Ugotoviti že danes prav točno vse posledice, ki jih bo imel borzni polom

v Njujorku, je težko. Nekatere posledice so pa vendar že danes jasno razvidne.

1. Izgube na borzi so mnoge špekulante iz delavskih, obrtniških, kmečkih in uradniških krogov popolnoma iztreznile, tako da se ne bodo nikdar več pečali z igro na borzi. V splošnem se bo z nakupom in prodajo delnic bavilo kakor doslej le majhno število bogatašev in bankirjev, ki so celo življenje samo v tem. Delnice preidejo tako polagoma zopet v roke teh močencev. Trg postane miren, delnice bodo imele iznova cene, ki jih v resnici predstavljajo.

2. Ker so mnogi Amerikanci zgubili vse prihranke in se vrhu tega še zadolžili, bodo morali odslej bolj skromno živeti in spet varčevati. Vozili se bodo mnogo manj z avtomobili, trosili manj za obleke, hrano itd. Radi manjšega konsuma bo nastal v industriji in trgovini Amerike gotovo zastoj. Da bi pa polom v Njujorku izzval težko gospodarsko krizo v Ameriki, ni verjetno. Na vsak način je pa izgubljen velik del splošnega blagostanja. Dobiček imajo tisti, ki so imeli prej mnogo delnic in so jih pravočasno drago prodali. Sedaj jih lahko po zelo znižani ceni spet kupijo.

3. Borzni polom v Njujorku bo pa imel posledice tudi za Evropo in ostali svet. Takoj je zavlada na vseh evropskih in drugih borzah precejšnja nervoznost in cene delnicam so se začele nižati. Vendar ni treba misliti, da bo padec tako velik kot v Njujorku in na ostalih ameriških borzah. Na vsak način pa bo imel ameriški polom to posledico, da se vrne v Evropo velik del tistih evropskih kapitalov, ki so bili doslej udeleženi na ameriških borzah. To se vidi že danes, ko so morale skoraj vse važnejše evropske banke znižati obrestno mero, kar je dokaz, da imajo na razpolago obilo denarja.

4. Nadalje je pričakovati, da bo v bodoče ameriško gospodarstvo, ko si opomore, zopet posojalo denar ino zemskim državam. Tako bodo evropske države lahko zopet dobile denarja za povzdigo gospodarstva. Za svojo

obnovo Evropa itak ne potrebuje drugega nego denar po nizkih obrestih.

Iz tega sledi, da je ameriški borzni polom prinesel posameznikom in delo-

ma celemu ameriškem gospodarstvu trenutno sicer zle posledice, a da bo v splošnem svetovnemu gospodarskemu ozdravljenju le v korist.

Okno v svet.

Poljski narodni praznik.

Dne 11. novembra so praznovali po vsej poljski državi enajsto obletnico ustanovitve neodvisne poljske države. Ta dan se spominjajo Poljaki vseh težkih bojov, ki so jih morali prestati za svojo narodno neodvisnost. Posebno živo jim stopajo pred oči dogodki iz svetovne vojne. Josip Pilsudski je že 6. avgusta 1914. organiziral v Galiciji, kjer so Poljaki uživali največ svobode, prostovoljne oborožene oddelke in jih peljal v boj proti Rusom. Poljski narod je bil namreč razdeljen med tri države: Avstrijo, Nemčijo in Rusijo. Proti vsem trem naenkrat se Poljaki niso mogli boriti. Začeli so zato boj na strani Avstrije proti Rusom. Toda Avstrijci in Nemci so kmalu spoznali, da Poljaki niso vzeli orožja v roke, da pomagajo osrednjim silam, temveč samo poljski narodni stvari. Josip Pilsudski je vedel, da se bodo njegove legije poljskih prostovoljcev prej ali slej spopadle z Nemci in Avstrijci in je zato že leta 1915. ustvaril v Galiciji in v deželah pod Rusijo »tajno poljsko vojno organizacijo«. Dokler so Nemci in Avstrijci prodirali v Rusijo na strani Poljakov, je bilo prijateljstvo s Pilsudskim še precej trdno. Dne 5. novembra 1916. sta Nemčija in Avstrija proglasili celo »kraljevino Poljsko« in obljubljali Poljakom, da se bodo takoj po koncu vojne določile novi poljski državi končne meje. V Berlinu in na Dunaju so pričakovali, da bodo Poljaki iz hvaležnosti postavili na noge par stotisoč mož in se borili navdušeno za zmago osrednjih velesil. Toda poljske legije so stale lepo mirno v poljskih deželah in niso hotele na tuja bojišča. Ko je Nemčija v juliju 1917. zahtevala od poljskih čet, da položijo prisego zvestobe, so se vojaki temu odločno uprli. Posledica je bila, da je

Nemčija večino poljskih čet razorožila in jih zaprla v taborišča, Josipa Pilsudskega pa prepeljala v magdeburško trdnjavo. Ostali še oboroženi poljski oddelki so začeli prodirati na vzhod in se združili s poljskimi četami, ki so se bile stvorile na Ruskem. Nemška armada jih je zasledovala in 11. maja 1918. je prišlo do krvave bitke, kjer so Nemci hoteli uničiti in iztrgati do temeljev poljske legije. To se jim pa ni posrečilo, zakaj poljskemu generalu Hallerju je uspelo, da je z delom čet udaril čez mejo do Severnega ledenega morja in jih prepeljal na Francosko, kjer so se začele boriti proti Nemčiji.

Med tem je tajna vojna organizacija, ki jo je bil ustvaril Pilsudski, začela stopati na plan. Koncem septembra in začetkom oktobra 1918. so poljski zarotniki začeli ubijati po varšavskih ulicah znane nemške policijske uradnike in po vseh poljskih pokrajinah so se vršile priprave, da se tujci izženejo iz dežele. Ko sta Nemčija in Avstrija kapitulirali pred antanto, so se Poljaki čez noč polastili javne oblasti na svojem narodnem ozemlju in pričeli takoj organizirati novo državo. Ob polomu so pa obstajale v poljskih krajih kar tri začasne vlade: ena v Varšavi, druga v Krakovem in tretja v Lublinu, kateri je načeloval voditelj poljskih socialistov Ignacij Daszinski. V takih okoliščinah se je vračal iz zapora Josip Pilsudski in prispel sredi silnega navdušenja poljskega ljudstva v Varšavo. Povratek tega velikega boritelja za narodno neodvisnost je bil odločilnega pomena. Pilsudski je prevzel 11. novembra 1918. vrhovno oblast nad celokupno poljsko vojsko in postal obenem tudi poglavar države, kateremu so se takoj prostovoljno postavile v službo vse tri obstoječe vlade.

E. A. Poe:

ZLATI HROŠČ.

»Mrtvaška glava praviš? — Zelo lepo! — Kako pa je pritrjena na drevo? — Kaj jo drži?«

»Dobro je pritrjena... toda poglejmo! Zares čudovita stvar! V mrtvaški glavi je žebelj, ki jo drži na drevesu.«

»Lepo, Jupiter, stori natančno, kar ti povem... ali slišiš?«

»Da, gospod.«

»Torej pazi — poišči levo oko mrtvaške glave.«

»Hm, čudno, saj sploh nima več oči.«

»Preklicana neumnost! — Ali znaš razlikovati svojo desno od svoje leve roke?«

»Da, gotovo, to že znam... Moja leva roka je tista, s katero cepim drva.«

»Čisto prav, ker si levičar; tvoje levo oko je pa na strani kot tvoja leva roka. Sedaj, se mi zdi, boš lahko našel levo oko mrtvaške glave ali vsaj mesto, kjer je bilo. Ali si našel?«

Dolg odmor. Končno je zamorec vprašal:

»Ali je levo oko mrtvaške glave tudi na isti strani kot leva roka mrtvaške glave? ... Toda mrtvaška glava nima rok! ... Nič zato! Sem že našel levo oko, tukaj je levo oko! Kaj naj naredim z njim?«

»Spusti skozi hrošča, dokoder sega vrstica. Toda pazi, da ne izpušči vrvice.«

»Že narejeno, gospod Viljem; saj ni bilo težko spustiti skozi hrošča. Glejte ga, že visi!«

Med tem dvogovorom nisva Jupitera nič videla; hrošč pa, ki ga je spustil, se je pokazal na koncu vrvice in se bleščal kot gladka zlata krogla v zadnjih žarkih zahajajočega solnca,

ki je višino, na kateri smo bili, še obseval. Skarabej je visel v zraku čisto prosto; ako bi ga Jupiter izpuštil, bi padel nama pred noge. Legrand je takoj vzel koso, očistil krog s premerom polčetrtega metra pod žuželko in ukazal Jupitru, naj izpusti vrvice ter naj pride z drevesa.

Moj prijatelj je zelo skrbno zabil natančno na mesto, kamor je padel hrošč, kol v zemljo in izvlekel iz žepa merilo. Prvi konec merila je pritržil na drevo tam, kjer je bilo kolu najbližje, ga odvil, da je dosegel kol, in ga potem odvil še za petdeset čevljev v isti smeri, katero sta določevala drevo in kol; Jupiter pa je medtem kosil robidovje. Na tako dobljeni točki je zabil drug kol in okoli tega je začrtal okoren krog s približno štiri čevlje dolgim premerom. Legrand je sedaj vzel lopato, dal eno Jupitru in eno meni ter naju prosil, naj kolikor mogoče hitro kopljeva.

To je bil rojstni dan ujedinenja in samostojne poljske republike, radi česar se 11. november praznuje vsako leto kot največji državni praznik Poljske.

Obletnica premirja.

V ponedeljek 11. t. m. ob 5. uri zjutraj je preteklo enajst let, odkar je francoski štabni narednik v gozdiču Rhetondes (čitaj Retond) v severni Franciji zatrobil znamenje: »Ustavite ogenj!« Ti zvoki vojaške trobente, ki so doneli čez tužno razstreljeno pokrajino, so oznanili človeštvu, da je konec svetovne vojne. Vrhovni poveljnik francoskih in antantnih čet maršal Foch (čitaj Foš) je začrtal na zemljevidu, kjer stoji ime Rhetondes, besede: »Foch, 11. XI. 1918.« Najhujša morija v zgodovini človeštva je bila končana.

Vsi se še jasno spominjamo, kako se je v tistih dneh polastilo narodov nepopisno, skoro omamno veselje. Ljudstva so bila prepričana, da je na počila nova doba miru in verovala trdno v Wilsonova načela o samoodločbi narodov. V Parizu se je ustanavljala Zveza narodov, o kateri so ljudje mislili, da izvede splošno razorožitev in prepreči za vse čase nove oborožene spopade med državami.

Toda v to splošno ljudsko navdušenje so začele kmalu padati grenke kaplje razočaranja. Na mirovni konferenci v Parizu so zmagovalci nastopili ostro in jeli premaganim državam kar narekovati pogoje. Premaganim so naložili velikansko vojno odškodnino, jim odvzeli celotno trgovsko brodogradnjo, jih razorožili, sami pa ostali v polni vojni opremi. Po podpisu mirovnih pogodb so bile razmere med evropskimi narodi še bolj napete nego med vojno. Sovražnost je trajala več let in se vedno bolj ostrila. Saj je še v začetku 1923. Francija vkorakala z vojsko v Nemčijo in zasedla Porurje.

Ozračje se je začelo jasiti v Evropi šele s sklepom pogodbe v Locarnu, ko sta si Stresemann in Briand podala roke v spravo, in je Nemčija stopila nato v Zvezo narodov. Od tega časa se razmere znatno boljšajo. Nemška voj-

na odškodnina se je znižala najprej v Londonu s plačilnim načrtom Amerikance Dawesa, nato pa v Haagu z novim Joungovim načrtom. Angleške in francoske čete so začele izpraznjevati nemško ozemlje ob Renu, tako da bo v doglednem času zginil iz Nemčije poslednji tuji vojak. V Kellogovi pogodbi so proglasile skoro vse države sveta vojno za zločin in Briand je na zadnjem zasedanju Zveze narodov govoril celo o Združenih državah Evrope.

Ali se bliža torej človeštvu res dobi trajnega miru? Mi nismo tega mnenja. Zakaj kljub vsemu govorenju o miru in razorožitvi se skoro vse države v Evropi in tudi Amerika z vso silo oborožujejo in trosijo za vojsko leto za letom milijarde in milijarde. Da to silno oboroževanje ne služi miru in bratstvu med narodi, je jasno. Čemu se rabi orožje, ve vsak otrok.

Tardieu je zmagal.

Novi predsednik francoske vlade Andrej Tardieu se je brž po sestavi ministrstva predstavil parlamentu, kjer se je imela odločiti njegova usoda. Proti vladi so nastopil ne samo socialni demokratje, radikali in komunisti, temveč tudi voditelj nacionalistične desnice Franklin Bouillon (čitaj Franklèn Bujòn), ki je očital Briandu preveliko popustljivost napram Nemcem. Dokazoval je, da zida Nemčija

vojaške mostove in nove ceste, da razvija velikopotezno letalstvo in da vežba mladino v vojaškem duhu, kar pomeni v bistvu pripravljanje na novo vojno. Francija mora biti oprezna in ne sme izprazniti porenskega ozemlja, prej nego dobi od Nemcev zanesljive jamstev. Radikalni politik Franc Albert je pa načelniku vlade očital ravno nasprotno: da je namreč nasprotnik sporazuma z Nemci in zahteval od njega, naj izprazni do 30. junija 1930. brezpogojno porensko ozemlje. Francija mora pokopati vse spomine na svetovno vojno in delati resno za mir in bratstvo med narodi.

Tardieu je bil zato v nevarnosti, da se združita proti njemu levica in desnica in spravita vlado v velike škripce. Toda Tardieu (čitaj Tardjé) in Briand sta se odločno branila. Briand je tako učinkovito in prepričevalno zagovarjal svojo politiko z Nemčijo, da se je Franklin s prijatelji glasovanja vzdržal in omogočil vladi nad vse lepo zmago. Za vladu Tardieu-Briand je glasovalo 332 poslancev, proti pa 256. Večina sestoji torej iz 76 glasov. V Nemčiji so z Briandovim govorom zelo zadovoljni. Listi pišejo, da že več let ni imel takega govorniškega uspeha. Iz glasovanja v francoskem parlamentu sklepajo, da se bo tudi pod novo vladu nadaljevala politika sporazuma z Nemci.

Kaj nam z dežele pišejo?

S Pivke.

Postojna. — K večnemu počitku smo spremili 76. letnega Mihaela Kovarja iz Stare vasi. Pokoj njegovi duši! — 27. oktobra so se tudi pri nas otvorile razne javne zgradbe: vodovod, dom Balille, kasarna za orožnike ter šola in kasarna za orožnike v Kačji vasi. Prišel je minister De Bono, ki je pred desetimi leti bil že v teh krajih kot major. V kratkem nagovoru je rekel zbranemu občinstvu, da ne spozna več Postojne, ker vidi drugačne obra-

ze kot takrat in tudi toliko novih naprav. — Osem dni pozneje pa so praznovali obletnico zmage. Svečanost je nadlegovalo neugodno vreme.

S Krasa.

Klane pri Gorjanskem. — (Zlata poroka. — Občinska pripadnost.) — Majhna je naša vasica, a je vendar imela te dni svoj poseben dogodek. Dne 23. oktobra sta praznovala 50. letnico zakona Anton in Urša Zavadlal, častitljiva zakonca, ki sta ta dan v popolni čvrstosti po sloves-

Ako hočem povedati resnico, moram priznati, da mi take zabave niso nikdar posebno ugajale in da bi tudi v tem čudnem trenutku zelo rad odklonil; noč je namreč nastopala in truden sem bil že radi dosedanjih naporov; videl pa nisem nobene možnosti, da bi se odtegnil; bal sem se tudi, da bi z odklonitvijo porušil duševno ravnotežje ubogega prijatelja. Seveda, ako bi se bil mogel zanesti na Jupitrovo pomoč, bi brez obotavljanja s silo poskušal spraviti blazneža domov. Nrav starega zamorca sem pa predobro poznal, da bi mogel upati, da mi bo pomogel v osebnem boju s svojim gospodom. Niti najmanj nisem dvomil, da je ta obseden od ene tistih groznih pravljic o zakopanih zakladih, katere so na jugu brezštevne, in da je bila njegova domisljija ojačena z najdbo skarabeja ali pa tudi z Jupitrovo trdovratno trditvijo, da je hrošč zlat. Človeka, ki je

bil že itak nagnjen k čudaštvu, so take malenkosti prav lahko zapeljale v zmoto — posebno ako so se skladale s prejšnjimi njegovimi priljubljenimi mislimi. Spomnil sem se tudi na besede ubogega človeka, da je hrošč »predznanilec njegove sreče.« Bil sem zelo žalosten; končno sem se pa ojuščil in sklenil krepko kopati, da bi sanjaču čim hitreje in gotovo dokazal, da je moje mnenje pravilno.

Ko smo prižgali svetilke, smo se vsi spravili na delo z gorečnostjo, kakršna bi bila vredna pametnejše stvari; ko je padla luč na naše postave in orodje, sem nehote mislil, kako slukovito skupino da tvorimo in kako čudno in sumljivo se mora zdeti naše delo vsakemu prišlec, ki bi slučajno zašel v našo bližino.

Kopali smo brez počitka skoraj dve uri. Govorili smo le malo. Naša glavna skrb je bil pasji lajež; pes se je za naše delo izredno zanimal. Končno

je delal tak vrišč, da smo se bali, da bo opozoril ljudi, ki se lahko slučajno klatijo v bližini, ali natančno povedano: tega se je bal Legrand — jaz bi bil vesel vsake prekinitve, ki bi mi omogočila, spraviti duševno bolnega domov. Jupiter je končno zelo učinkovito prekinil lajež; z zagrizeno odločnim obrazom je stopil iz luknje, zavezal živali gobec s svojo naramnico in se s tihim, resnim smehljajem vrnil k svojemu delu.

Ko sta dve uri minili, smo dosegli globočino petih čevljev; o zakladu pa še ni bilo sledu. Naredili smo odmor. Začel sem že upati, da je burka končana. Legrand si je medtem zamišljeno obrisal obraz in začel znova. Izkopali smo cel krog s premerom štirih čevljev; sedaj smo obseg zvečali in luknjo za dva čevlja poglobili. Kljub temu nismo nič našli. Iskalec zlata, ki se mi je resnično smilil, je nazadnje splezal iz jame z najgorenkejšim ra-

nem sv. opravilu v cerkvi v Gorjanskem zbrala k veseli svatbi na svojem domu ožji krog znancev in sorodnikov. Bog Vaju nadalje ohrani!

Pri znani zadnji preuredbi je prišla naša vas — ker je prej pripadala k občini Brestovica — z isto vred pod občino Opatje selo, ki je od nas vsaj 15 km oddaljeno, dasi imamo mi Komen skoroda pred nosom. Vložili smo že pred časom prošnjo za premembo te uredbe, ali odgovora ni še od nikoder. Prosimo vljudno pristojno oblastvo za primerno zanimanje.

Temnica. — Iz naše vasi se je preselilo že čez 20 deklet in fantov v Južno Ameriko. Izseljevalna bolezen se širi posebno med mladino, ki izgublja veselje do domačega dela in ne ve, da je v tujini zaslužek združen s težjim delom, nego je delo pri domačem gospodarstvu. Neizkušena mladina sili iz domače hiše, v kateri ni stradala kruha, misleč, da je bolje biti hlapec in dekla v tujini, nego delati v domači hiši pri domačem gospodarstvu. Izseljevanje požre tudi — na škodo domačega gospodarstva — mnogo denarja za prevozne stroške. Marsikdo se v tujini prekasno kesa. Tisti, ki ste še doma, pomislite na vse to, preden se odločite na pot.

Iz Vipavske doline.

Gojače na Vipavskem. — Nedeljo sv. Justa, našega cerkvenega patrona, smo praznovali z vso slovesnostjo, ki je niti dopoldanski nalivi z burjo niso mogli kaliti. — Popoldne po litanijah nam je pa zjasnjeno nebo omogočilo, da se je izvršil blagoslov novega znamenja — kapelice Kristusa Kralja. Iskrena hvala preč. g. dr. Brumatu za njegov pomenljiv govor! Čast fantom in dekletom za okusno ozaljšanje cerkve in kapelice. Kristus Kralj pa naj kraljuje nad našo vasjo in jo brani nesreči!

Ravne nad Črničami. — Na praznik vseh svetnikov je v Črnicah zvonilo k litanijam, pri nas pa je javljal zvon žalostno vest, da gori. Ogenj je bil podtaknjen živalskemu hlevu Leo-

polda Bovcona na hšt. 15. Živino so rešili, vse drugo pa je zgorelo do tal, krma in stelja za 10 glav živine. Pač huda nesreča za gospodarja. — Sreča v nesreči je bila le, da se pri hudi burji, ki je raznašala ogorke na vse strani, ni vnela cela vas pri cerkvi. Ali bomo še dolgo odlašali z napravo vodovoda? Nad vasjo izvira studenec, a pri požaru smo morali voziti vodo iz jez. Sloga jači, nesloga tlači.

Črniče. — Naše občinsko pokopališče je dobilo po dolgih letih vendar čednejše lice. Do sedaj je bilo prava občinska gmajna, brez poti in brez vsakega reda grobov. Vsa čast občinski upravi, da se je zavzela tudi za naš zadnji počitek, kjer bomo čakali vstajenja. Lepe, z betonsko ograjo ograjene in s peskom posute poti so spreminile to gmajno res v mirodvor. Red je povsod lepa reč, zlasti pa na posvečenih in blagoslovljenih krajih. — Imeli smo 30. oktobra zahvalno službo božjo za rešitev prestolonaslednika in pri blagoslovu z Najsvetejšim so bili uniformirani šolski otroci komandirani v »pozor« namesto na kolena. Ni se nam dopadlo — in otrokom tudi ne. Pred Kristusom Gospodom naj se vsako koleno upogne. Pričakujemo za bodoče slučaje več resničnega verskega čuta.

Iz Gor.

Grgar. — Na god grgarskega patrona sv. Martina tik pred slovesno službo božjo se je preselila v večnost mati našega g. kurata Filipiča — Katarina Filipič v častitljivi dobi 80 let.

Duhovnike, ki so se zbrali k cerkveni slovesnosti, in vse grgarsko ljudstvo je žalostna vest zelo potrla. Mati Katarina Filipič je bila mati krških si želimo mnogo: žena skrbi in dela, molitve in tihih žrtev. — Zdi se, kakor da jo je hotel sv. Martin poplašati, ko jo je poklical k sebi vprav na svoj godovni dan. — Pogreb se je vršil v sredo dne 13. nov. ob 10. uri. Sv. mašo zadušnico in pogrebne obrede je opravil veleč. g. dekan solkanski. Številna udeležba ljudstva in duhov-

ščine je spet pokazala, kako zelo ljubimo naše ljudstvo svoje dušne pastirje in kako visoko ceni starše, ki so vzgojili kakega otroka za svetišče.

Tolmin. — (Otvoritev vodovoda. — Spor. — Vernih duš dan. — Izselitev.) — Dne 27. okt. popoldne se je vršila slovesna otvoritev novega vodovoda. Hvala Bogu, vendar je prišel dan, da smo dobili vodo, tako težko pričakovano. — V noči od sobote na nedeljo sta se pred gostilno v Zalogu dva mlada fanta nekaj sporekla. Grozila sta drug drugega in si očitala razne neumnosti. Potem sta se razšla. Ko sta se pa kmalu nato vnovič srečala, je eden izmed njiju v pijanosti potegnil iz žepa majhen nož in zabodel drugega dvakrat v hrbet ter pobegnil. Pa so ga orožniki kmalu dobili in ga zaprli. Drugi je šel pa k zdravniku iskat pomoči. Surovo dejanje vsi odločno obsojajo. Fantje, kje je vaš ponos?! — Na praznik vseh svetnikov je bilo jako slabo vreme. Kljub temu se je po blagoslovu vršila običajna procesija na pokopališče. Radi dežja in vetra pa niso mogle goreti zvečer svečke na grobovih kot je pri nas vedno navada. Zato so jih prižgali na večer vseh mrtvih, da je bilo vse pokopališče kot morje lučk. — V torek je odšla za možem v Ameriko g. Lukežičeva z Volarij z malo hčerko. Mislili so še drugi, da se ji pridružijo, pa je bil menda parnik prepolen.

Volče. — (Sv. Lenart. — Poročka. — Vodovod). — 6. t. m. smo praznovali farnega patrona sv. Lenarta. Pridigo in slovesno sv. mašo je imel preč. g. dekan tolminski. Bog ga živi in ohrani mnogo let naši dekaniji. — Petja v cerkvi smo bili vajeni bolj šega in celo prav izvrstnega. Danes je zbor premajhen, zato ne more priti do veljave. Dekleta in fantje, ki imate kaj pevskega daru, pristopite k zboru, da doseže staro veljavo in pride še na prejšnj! — Ves dan je vladalo veselo razpoloženje. Tudi kramarji in krčmarji so imeli svoj dobiček, saj cen niso še znižali.

Naša fara je velika, a poroke so postale redkost. Vendar se je ojunčil Štefan Rusič iz Ušnika ter pripeljal 9. t. m. v svoj domek nevesto Frančiško Jelinčičevo od Pavlinča iz Rutov. Boda srečna!

Naš stari vodovod v gorenjem koncu vasi je v zelo slabem stanju, da nismo noben dan gotovi, da ne ostane mo brez vode. Na županstvu pravijo, da je odmerjena prav pičila vojna odškodnina za popravilo starega vodovoda. Mi pravimo, da je nujno potreben za vas Volče čisto nov vodovod. Star, tudi popravljen, bi bil nezadosten. Ugodni trenutki za nov vodovod so bili zamujeni. Občina lahko izvede že pripravljen načrt. Upajmo, da smo dobili v tolminskem županstvu mater, ki bo tudi za nas skrbela, in ne mačhe.

Bukovski Vrh. — (Ples.) — Večkrat sem moral letos hoditi po opravkih čez Vrh. Začudil sem se, ko sem pet ali šest nedelj skoraj zaporedoma slišal škripajočo harmoniko in videl plesno norenje. Sosedje se morajo iz-

zočaranjem v obrazu in začel počasi in nevoljno oblačiti svojo suknjo, katero je v začetku dela odložil. Rekel nisem nič. Jupiter je na miglaj svojega gospoda začel pobirati orodje. Ko je bilo to storjeno in ko je psu od vzela zadrgo, smo se molče obrnili proti domu.

Naredili smo morebiti kakih dvajst korakov v tej smeri; kar je Legrand z glasno kletvijo planil na Jupitera in ga zgrabil za ovratnik. Prestrašeni Jupiter je odprl usta in oči na stežaj, spustil lopato in se zgrudil na kolena.

»Ti, lopov!« je rekel Legrand, si kaje skozi stisnjene zobe, »ti peklenški črni hudobnež! — Govori ti rečem! — Odgovori mi takoj, brez ovinov! — katero, katero je tvoje levo oko?«

»Oh, ti ljubi Bog! Gospod Viljem, ali ni to levo oko,« je rjul Jupiter prestrašen položil svojo roko na svoje

desno oko in trdno držal tam, kot da bi se bal, da mu ga bo njegov gospod takoj iztrgal.

»Saj sem si mislil! — Saj sem vedel!« je zaklical Viljem, spustil za morca in parkrat poskočil v veliko začudenje svojega služabnika, ki je vstal in nemo gledal mene in svojega gospoda.

»Pojdita! Nocoj moramo,« je rekel ta, »igra še ni izgubljena,« in šel nazaj k tulipanu.

(Dalje.)

**Kraševke in Tržačanke,
Notranjke in Goričanke,
pravijo, da „PEKATETE“
ki zavite so v pakete,
so najboljše kvalitete.**

Naročite si „Družino!“

seljevati in iti s trebuhom za kruhom, doma pa tako nepremišljeno zapravljanje z neumnimi plesi. Pred kratkim je skoraj prišlo v neki hiši do krvavega pretepa! Da je dandanašnja mladina neugnana, to vemo, zato smo pa prepričani, da leži vsa teža plesne norosti na onih, ki dajajo mladini potuho s tem, da ji pod svojo streho dovoljujejo plesno kugo.

Popotnik.

Otalež. — (Shod sv. Katarine. — Poroka. — Novi grobovi.) — V ponedeljek 25. t. m. bo v Otaležu običajni cerkveni shod sv. Katarine z znamenitim darovanjem s svečami okoli oltarja. Vsi častivci naše patro ne iskreno vabljeni in dobrodošli! — Dne 12. okt. sta se tu prva poročila po novi postavi dolgoletna cerkvena pevka Katrica Brejc iz znane Brejčeve družine v Otaležu z Jernejem Lapanjem iz Jageršč, sinom zidarskega mojstra, sedaj posestnikom v Jaznah, po domače v Rupih. Številni svatje so prišli v cerkev brez godca in se veselo zabavali ves dan. Tako je prav! Družina vsa čast! Obilo sreče! — Prvega septembra je po dolgem bolehanju umrl Konrad Zajc, trgovec v Lazcu. 14. nov. pa je preminul v Masori Blaž Respet, znani zidarski mojster, ki je nad leto dni prenašal mučno bolezen in bil na dve uri in pol oddaljenem domu petkrat previden s tolažili za umirajoče. Pri pogrebu je pel moški zbor iz Jageršč. — 29. oktobra je umrl v Lazcu Jernej Uršič, ki zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Vsem rajnim naj sveti večna luč!

Cerkno. — (Od hoda. — Tatvina.) — Prejšnji teden je odšel od nas tukajšnji didaktični ravnatelj g. Peter Cella. Bival je več let med nami in se je ponovno zavzel za podrejeno mu učiteljstvo. — Na praznik vseh svetnikov zvečer je vlomil v tukajšnjo kavarno Moškat neki pred kratkim sem doseljeni brivec. Orožnikom se je posrečilo vlomilca takoj zasačiti in mu odvzeti večinoma ves pokradeni denar, baje okrog 300 lir.

Lazec pri Otaležu. — (Svež grob.) — Komaj so odzvonili zvonovi rajnemu svaku Konradu, že je legla Cilka Lipužičeva iz ugledne družine Zidarske v Lazcu. Šest tednov je upala, da zmore zavrato bolezen, slednjič se je vdala in pobožno prejela sv. zakramente za umirajoče. Veselila se je mladosti, veselila sreče, veselila življenja, Bog pa jo je 5. t. m. poklical v boljše življenje. Svoj 26. rojstni in imendan bo praznovala nad zvezdami. Kako je bila priljubljena rajna Cilka nam vsem, je pričal njen pogreb: zbralo se je ljudi kakor ob nedeljah. Dekleta in prijateljice so ji spletle in nesle v sprevodu in ob krsti nešteto šopkov in sedem velikih vencev, fantje pa tri, a največji in prekrasen je bil večnec fantov iz Lazca, ki so tako sočutno izkazali dragi prijateljici zadnjo čast. Njena duša pa naj nad zvezdami uživa večno pomlad!

Soča. — (Novi zvonovi.) — Dne 17. oktobra je tudi naša cerkev dobila dva nova zvonova, srednjega in manjšega, ki smo ju že toliko časa

pričakovali. Blagoslovil ju je v nedeljo dne 27. oktobra popoldne bovški g. dekan ob asistenci drugih duhovnikov. Zvonova je vlila livarna Broili v Vidmu in tehtata oba skupaj 758 kg. Še isti dan ju je dvignil v zvonik g. Franc Fon iz Bovca in isti večer so vsi trije zvonili. Z veseljem smo jih poslušali, ko so prvič zapeli in Bog daj, da bi jih še dolgo v bodoče. Škoda, da nas radi neugodnega vremena ta slovesni dan niso mogli obiskati sosede.

Iz goriške okolice.

Šempeter pri Gorici. — Prihodnjo nedeljo 17. t. m. bomo imeli pri nas velik praznik: prevzvišeni knez in nadškof nam bo posvetil našo na novo pozidano župno cerkev. Po 13 letih, 3 mesecih in 9 dnevih bomo imeli zopet sv. opravilo v domačem farnem svetišču. Dne 6. avgusta l. 1916. smo imeli med treskanjem granat in divjanjem vojne vihre zadnjo nedeljsko službo božjo v naši stari farni cerkvi. Sv. mašo je bral naš solkanski rojak, sedanji škof dr. Srebrnič. Ravno med njegovo pridigo je bilo streljanje najhujše, vendar je večina faranov ostala mirno na mestu. V torek 8. avg. popoldne, ko so že skoro vsi vaščani zapustili Šempeter, je bilo odnešeno tudi Najsvetejše. Padale so granate in razpadale hiše.

Prihodnjo nedeljo pa bomo zopet praznovali sveto slavo v ponosni farni cerkvi. Zidana je v romanskem slogu. Dela je izvršila v splošno zadovoljnost tvrdka Constantini pod vodstvom »obnovitvenega urada« (Ufficio costruzione), ki nam je šel vedno na roko. Glavno oltarno sliko: sv. Petra, ki pridiga na binkoštni praznik ljudstvu, je lepo izvršil slikar Cadorini iz Benetk. Glavni oltar je postavljen po vzorcu oltarja v Sikstinski kapeli v Rimu. Središče mu tvori dva metra visoki križ Izveličarja, ki ga je umetniško dovršeno izdelal naš umetnik g. Gorše. Za pozidavo naše nove župne cerkve imata največ zaslug g. Švara iz Vrtojbe, ki je uredil začetna dela, in naš g. župnik Berbuč, ki je res neumorno in požrtvovalno sodeloval pri zgradbi. Sv. opravilo prihodnjo nedeljo bo imel mons. Valentincič. Pri tej priliki se bomo v hvaležnosti spomnili tudi vseh drugih, ki so se živo trudili pri obnovitvi našega farnega svetišča, a iz skromnosti nočejo biti imenovani. Pridite v nedeljo v Šempeter!

Renče. — (Rop.) — V torek 5. t. m. okoli 6. ure zvečer so vdrl v naš poštni urad trije neznanci. Našli so tam poštarja, ki je ravno zaključeval dneвно delo, in še nekega poštnega uslužbenca. Dva sta namerila na nju napeta revolverja in jima zagrozila, drugi je začel pobirti po mizi in blagajni. V hitrici je zbral okrog 1500 lir v denarju in znamenkah in potem s svojima zločinskima tovarišema zginil v temo. Varnostno oblastvo je takoj začelo zasledovati drzne roparje, toda jih do sedaj, kolikor nam je znano, še ni izsledilo.

Solkan. — Naša cerkev postaja prevelika, pa ne po krivdi našega g. dekana in tudi ne vedno po naši krivdi,

ampak radi privlačne sile Amerike. Ne ena ladja ne gre v Ameriko brez Solkancev. Pred osmimi dnevi jih je zopet odšlo sedem, sedaj se napravlja druga skupina. Gotovo si Amerikanci predstavljajo Solkan za vele mesto, kajti v eni sami gostilni v Buenos Airesu se je nekega večera znašlo 75 Solkancev. Tudi rekord. Pred vojno je bilo v Solkanu par sto mizarskih delavnic, sedaj ne vem, če jih je dvajset. Še mnogo več bi jih odšlo v Ameriko, ko bi imeli »frejkarte«. Zato se pa »troštajo«, da bo letos zima hujša od lanske, potem jo bodo pa kar peš udarili po zamrzlem morju v deželo pesov. — Pa še nekaj: Ulica, kjer stanujejo orožniki, je tako ozka, da je vsako srečanje nevarno. Zato prosimo županstvo, da vsaj na tem kraju čimprej razširi cesto in od strani one nevarne razvaline. Pot je tukaj tako ozka, da je res za vsakega pešca in voznika nevarna, kajti dva voza se tu ne moreta izogniti. In v tej ulici se nahaja še šola! Kako nevarno je za otroke, ko gredo iz šole, ako pridrvi mimo avtomobil!

Iz Istre.

Socerb. — (Požar.) — V torek 29. oktobra ob 5. uri popoldne je nena doma izbruhnil požar pri hišni številki 16 pri gospodarju Antonu Barutu. Pogorel je hlev in oder sena. Velika sreča je bila, da so bili ravno takrat v vasi orožniki iz Kozine, ki so si prišli ogledat socerbski grad. Takoj so priskočili na pomoč in pomagali reševati bližnja poslopja; brez njihove pomoči bi še veliko več zgorelo, ker so bili ljudje razkropljeni vsak po svojem delu. Zato bodi orožnikom iz Kozine na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala za njihovo odlično pomoč.

Dolina. — (Tudi ogenj.) — Niti teden dni po požaru v Socerbu je dne 4. novembra okrog 9. ure zjutraj nastal ogenj v novi hiši pod Kroglami na številki 221 pri posestniku Jožefu Prašelu, po domače »Škrbcu«. Vnelo se je nad hlevom in v najkrajšem času je bilo celo poslopje, hiša in hlev, v plamenih. Prihiteli so ljudje in rešili živino, večino hišne oprave in vse vino iz kleti. Z veliko požrtvovalnostjo so reševali iz gorečega poslopja, ko se je že udiralo nad njimi. Niti šest let ni od tega, ko si je mladi gospodar z velikim trudom sezidal novo poslopje; varčeval je in marljivo delal, da poplača dolg, a v eni uri mu je ogenj vničil vse. Tudi denar prodane junice je zgorel. Sicer je bil zavarovan, a zavarovalnina mu ne zadostuje, da pokrije vso škodo. Naj bi mu sosede priskočili na pomoč vsak z rjuho sena za prvo silo. — V dveh letih je to že četrti požar v naši vasi. Kako bridko občutimo vsi pomanjkanje ročne brizgalne za prvo silo! Predno pridejo gasilci iz mesta, kot so prišli tudi v tem slučaju, že vse pogori. Imamo nad vasjo v Maganjevcu močan izvirek, ki niti v najhujši suši ne usahne. Če bi tam bila velika shramba vode, bi vodna moč sama gasila, in bi niti ne bila potrebna brizgalna.

Kakšno letino smo imeli?

Kmetje! Težko delo imate in celo leto morate delati.

A Vi imate vsaj delo. Mnogo jih je, ki ga nimajo, Mnogi si želijo dela in nič drugega ne iščejo kot delo, da si bi kaj zaslužili.

— : —

Kmetje! Zelo pičlo plačo dobivate za svoje delo.

Toliko pa vendar imate, da vsaj niste lačni in da Vam ni treba kruha berati. Koliko skrbi Vam je s tem odvezete. Če bi drugi, ki tudi nosijo težke križe, imeli vsaj vsak dan svoj kos kruha in redno stanovanje! Koliko skrbi jim bi bilo odvzete?

— : —

Kmetje! V skromnih razmerah in stanovanjih živite!

A Vi imate vsaj svoje bivališče in ne stanujete kot podnajemniki v žalostnih luknjah, v postrešjih in nimate strahu, da Vas lepega dne vržejo na cesto.

— : —

Kmetje! Vi morate še delati, ko je za druge že zazvonila ura počitka.

A Vi ste lastni gospodje, niste sužnji dnine, Vas nihče ne tišči v ozke in nezdrave delavnice, v nevarne rudokope. Vi živite v prosti naravi.

— : —

Dragi kmetje! Ne pozabite, da se tudi drugim slabo godi, milijonom se godi slabše kot Vam. Zato ne zametujte svojega stanu. Časi so težki, a ne bodo vedno enaki. Kmetški stan je star kakor človeštvo; iz njega je vse ostalo izšlo in bilo zopet zgrajeno na kmetškem stanu, če je propadlo.

Zato pa bodite ponosni na svoj stan. Ne bodite taki, kot jih je mnogo, ki sprejmejo raje najbolj zaničevalno delo v tvornici, nego da so svoji gospodje na svoji zemlji.

Kmetje! Zavedajte se, da ste Vi hrbtenica celotnega naroda. Z Vami narod živi ali propade.

Koprščina, Osapska dolina in Breg.

Poljski pridelki: žita sejemo bolj malo, v zadnjem času nekaj več. Koruza je dala srednji pridelek, enako tudi krompir; fižol je bilo malo, enako tudi zgodnjega graha, pese in repe.

Trta je v splošnem obrodila mnogo bolje nego druga leta. Vino je zelo dobro in gre po ceni od 1.50 do 1.70, večinoma v Trstu. Lanskega vina je ostalo prav malo, le kolikor se ga je pokvarilo. Iz njega smo napravili jesih.

Sadje: v tem oziru smo pri nas še zelo zaostali. Mnogo je škodila lanska suša in zadnja zima, potem pa mrčes. Imeli smo samo črešnje in nekoliko marelic ter nekaj smokev, kolikor jih ni zmrznilo. Naši lepi oljčni nasadi so uničeni za desetletje in več. Sadje prodajamo v Trstu in s cenami smo bili letos v splošnem zadovoljni. Črešnje so šle na Dunaj.

Živina: število se je skrcilo, ker je letos že drugo leto pičli pridelek krme. Sena je bilo komaj polovico srednje letine, otave še ne četrtina, detelje so

dale nekaj nad polovico. Mleko prodajamo v Trstu in je cena doma v splošnem 1 liro za liter, v Trstu ga prodajajo mlekarice (po hišah) po 1.40.

Splošni gospodarski položaj: v Osapski dolini za spoznanje boljši od lanskega, drugod slabši radi nizkih cen vinu, mleku in popolnoma izpadlega pridelka oljk. Marsikateri je napravil culico in šel čez lužo.

Severna Istra in Brkini.

Poljski pridelki (žita, krompir itd.) so dali v splošnem srednjo letino, razen v herpeljski občini, kjer ni bilo skoraj nobenega zelja in repe.

Trta prihaja v našem ozemlju prav malo v poštev, ker jo goje kmetje večinoma le za lastno uporabo, če izvažajo vasi Črnotiče, Kastelec in Sočerb. Cena je 1.50 do 1.80.

Sadje: črešenj je bilo v splošnem malo, a bile so lepe in smo jih dovolj dobro prodali; jabolk okoli Herpelja do Podgrada prav malo, v nekaterih brkinskih vaseh mnogo, češpelj okoli Herpelja malo, drugod zelo mnogo, orehov in lešnikov pod srednjo letino.

Živina: število mlečnih krav in živine sploh stalno pada, ker so kmetovalci prisiljeni prodati, da krijejo druge potrebe. Zato je tudi mleka vedno manj. Cena mleku od Podgrada do Herpelja 75 do 90 stotink za liter, kuhinemu maslu 20 lir, surovemu (čajnemu) 16 do 17 za kg. Krčenje števila živine zavisi tudi od pičlega pridelka krme, ker smo v splošnem pridelali komaj polovico sena, otave pa skoraj nobene.

Splošni gospodarski položaj je za spoznanje boljši od lanskega, vendar se izseljevanje širi od vasi do vasi. Mnogi se izseljujejo brez pomisleka, posebno dekleta tudi iz boljših družin. Izseljevanje gre večinoma v Argentino.

Reška dolina.

Poljski pridelki: pridelek pšenice pičel radi pozebe, ostala žita boljša, koruza zelo dobro, krompir izvrstno, fižol in grah dobro, pesa, korenje, repa in zelje srednje.

Trta: trtoreja je pri nas slabo razvita, vina so šibkejša, drugače pa letos prav dobra. Popijemo vse doma.

Sadje: jabolka in orehi so obrodili srednje, črešnje in hruške dobro, češplje zelo dobro, a so imele slabo ceno. Drugega sadja ni.

Živina in krma: živina za meso je nekoliko padla v ceni; cena mleku je stalna, a se dvigne proti zimi; maslu in siru se cena dviga. Sena in otave je bil pičel pridelek, detelje so v splošnem zadovoljile, paše je bilo radi suše prav malo.

Splošni gospodarski položaj je boljši od lanskega. Letina je bila dobra izvzemši krmo. Cena drvu je visoka, za služek z vošnjami dober. Vsled javnih del in živahnega stavbenega gibanja v Bistrici so bile tudi delavske prilike boljše od lanskih. Vendar pa preostaja delavskih sil, ki iščejo posla v Argentini; nekaj družin se je izselilo v Bosno.

Vremenska dolina.

Poljski pridelki: italijanske pšenice so pozeble, pridelka nič. Domača pšenica je dala slab ali sreden pridelek; koruza nad srednji pridelek, rž prav dobro, ječmena malo, oves je komaj vrnil seme, plevel ga je prerastel. Ajda je dala dvakratno seme. Krompir srednje ali prav dober, fižol malo, graha še manj, pese in korenja malo, zelja malo, repe bo dovolj.

Trta nas je razočarala, ker je pridelek vina za polovico manjši od navadnega; zato pa je vremščina izborna. Cene še nima, ker jo prodajamo spomladi, a upamo, da bo po 2 liri liter.

Sadje: črešenj malo v dolini, zelo mnogo na Barki in bližnjih višeh ležecih vaseh. Češpelj v vseh vaseh z nadmorsko višino 500 do 600 m izredno obilo, v dolini malo. Jabolk smo pričakovali obilo, a jih je bilo malo, v krajih »češpljeve obilice« pa skoraj nič. Drugega sadja pa skoraj nimamo.

Živina in krma: ceno živini odločajo bližnji semnji (Bistrica, Divača, Sežana, Herpelje, itd.), zato ni dvakrat enaka. Mleko gre po 80 stotink do 1 lire, sir po 9 — 9.50, presno maslo po 12 in če je bila smetana odvzeta s posnemalnikom, še več.

Krme je bilo v obče malo, otave skoraj nič.

Splošni gospodarski položaj je nekoliko boljši od lanskega, po nekod mnogo boljši, prav dober pa ni nikjer. Z izkupičkom za sadje so ljudje komaj za silo pomašili velike vrzeli, ki jih je napravila lanska mizerija. Krompirja in polente bo letos, a denarja? »Njega od nikoder ni!« Tu pa tam proda kdo gnezdo prašičkov, drugega pa nimamo, kar bi se dalo zamenjati za lirice. Ljudje se izseljujejo.

Pivka.

Poljski pridelki: pšenica je dala dober pridelek, bilo bi še več, da ni bilo pomrzline. Ječmen je pomrznil, oves lep. Krompirja je bilo izredno veliko in lepega, fižol je dobro obrodil, a sadili so ga malo, ker je manjkalo semena. Pesa, korenje, repa: vse dobro obrodilo.

Sadje: jabolk ni bilo dosti, ker ni drevje spomladi cvetelo, izredno mnogo pa je bilo hrušk, tepk in češpelj, ki jih je ljudstvo pridno sušilo v »pajštrah«. Češplje so vozili večinoma v Gorico, a niso bili zadovoljni s cenami.

Živina in krma: debela živina ima ceno 3.80 do 4 lire, teleta 5, mleko pa plačujejo po maščobi, in sicer od 50 do 80 stotink za liter. Skrčilo se je število živine, ker je bilo sena polovico manj od navadnega pridelka; otave je bilo tudi manj kot navadno, lucerna in detelje so uspele dobro. V nekaterih krajih so dobili štiri dobre košnje.

Splošni gospodarski položaj je nekoliko boljši od lanskega, a kljub temu silijo mnogi v Argentino.

Gornji Kras.

Poljski pridelki: žito je dalo srednje dober pridelek, koruze je bilo zelo

malo, ajde srednje. Krompir je obrodil prav dobro, fižol srednje, grah ne pride v poštev, pesa in repa srednje.

Trta: vinska letina dobra. Cena teranu je 2.20 do 2.60, a prave kupčije še ni in se prodaja le med domačini.

Sadje: za naš Kras pridejo v poštev le hruške, ki so pa letos prav malo obrodile.

Živina in krma: cena živini zavisi od semnje, mleko gre po 70 do 80 stot. za liter, maslo gre po 16 lir. Sena smo pridelali zelo malo, otave skoraj nič, detelje je bilo v močnejših legah še precej.

Splošni gospodarski položaj je slabši od lanskega, ker imajo kmetovalci vedno več izdatkov kot dohodkov. Izseljevanje je žalibog vedno večje, po večini v Južno Ameriko.

Spodnji Kras.

Poljski pridelki: ko so imeli drugod dež, ga pri nas ni bilo. Od vseh poljskih pridelkov je bilo nekaj krompirja in malo fižola, vsega drugega malo ali pa nič.

Trta je dala v splošnem dober pridelek izborne kapljice. Kupčija še ni izrazita.

Sadja: ni bilo.

Živina in krma: lani je bila naša živinoreja izredčena, letos je še bolj, ker je bil pridelek krme skoraj ničev. Mleko gre v Trst, cena mu je različna po bližini mesta in gre od 70 stot. do ene lire.

Splošni gospodarski položaj je mnogo slabši od lanskega.

Zgornja Vipava.

Poljski pridelki: vsa žita so dobro obrodila; koruza srednje, krompir, posebno holandski je dal prav dober pridelek, fižola malo, pesa dobra, repa še le bo, a kaže dobro.

Trta je dala srednjo ali prav dobro letino. Mladi nasadi so trpeli od suše. Starega vina je ostalo še nekaj v kletih, letošnje gre po 1.30 do 1.50 do Postojne in Idrije.

Sadje: črešnje dobre, jabolk prav malo ali nič, hruške srednje ali prav dobro, češpelj malo, breskev malo, smokev nič. Orehe smo posekali, divjih lešnikov pa je bilo zelo mnogo.

Živina in krma: število živine je razredčeno, mleko gre od 65 do 90 stotink. Krme smo pridelali prav malo.

Splošni gospodarski položaj je nekaj boljši od lanskega. Hudo breme so davki. Izseljevanje je v polnem teku v Argentino in Belgijo. Kdor proda posestvo, gre v Jugoslavijo. Posestva prodajajo boljši in najboljši posestniki.

Srednja Vipava.

Poljski pridelki: pšenica in drugo žito, kjer ni poseblo, je dalo dovoljen pridelek, koruza je v nižjih legah dobro obrodila, v višjih in peščenih pa ni dala skoraj nič. Fižol in grah sta obrodila srednje. Holandski krompir je obrodil dobro, ostali slabo; pese, korenja, repe, zelja pičli pridelek, razen v bolj nizkih legah.

Trta je dala v splošnem srednji pridelek, ki se prodaja po 1.30 do 1.60, večinoma za domači konsum in domačim krmarjem. Vasi pod Čavnom so bile prizadete od toče in suše, zato je

pridelek pičel. Staro vino je bilo večinom prodano.

Sadje: od vsega sadja je bilo le nekaj črešenj in še te le v višjih legah, vsega ostalega sadja skoraj nič.

Živina in krma: živine je malo, kar je posledica slabega pridelka krme, in to že obe zadnji leti. Cena živini ni zadovoljiva. Mleko gre v mlekarno po 60 do 70 stotink, surovo maslo po 12 do 14 lir. Krme smo pridelali manj kot polovico srednje letine.

Splošni gospodarski položaj je slabši od lanskega, čemur sta glavni razlog dve zaporedni slabi letini in mnogo dajatev. Razpisanih je in vrši se polno dražb nepremičnin. Največ izseljenec gre v Argentino.

Spodnja Vipavska.

Poljski pridelki: žita so dala dober pridelek, koruza tudi še zadovoljiv, krompirja je bilo precej, nekateri so imeli mnogo fižola, drugi prav malo; mnogo fižola je piškavega. Pese in zelja kakor tudi repe je bilo na nekaterih njivah precej, na drugih skoraj nič; zavisi od vlage.

Trta je dala precej zadovoljiv pridelek izborne vina, katerega je šlo precej v Idrijo in okolico. Cena mu je 1.60 do 1.80. Staro vino smo prodali razen par izjem, kjer so ga prej previseko držali.

Sadje: črešenj je bilo v visokih legah zadovoljivo mnogo, jabolk nič, češpelj nič, breskev bolj malo ali srednje.

Živina in krma: živina je pri nas razredčena radi pomanjkanja krme. Kdor ima bolj vlažne in močne lege, je pridelal nekaj krme, drugi manj, otave prav malo, detelja je dala v splošnem tri pičle košnje, jesenska otava, oziroma paša je prepozna.

Splošni gospodarski položaj slabši od lanskega, čemur so dokaz dražbe in hudo izseljevanje.

Goriška okolica.

Poljski pridelki: pšenica je obrodila prav dobro, koruza srednje, činkvanti na je bilo prav malo. Krompir dobro, fižol srednje, grah dobro, pese, zelja in repe malo.

Trta je dala bolj pičel pridelek, ker je napravila veliko škodo toča. Vino pa je zelo dobro in gre po 1.60 do 1.80.

Sadje: črešenj je bilo malo radi pozebe, hrušk po nekod nič, drugod precej, breskev malo.

Živina in krma: mleko je v vaseh po 80 do 90, v Gorici po 1.10. Krme je bilo razen otave več kot lani.

Splošni gospodarski položaj je slabši od lanskega. Bresposelnih je mnogo in zelo živo izseljevanje v Argentino.

Brda.

Poljski pridelki: pšenica, katere se jemo vedno več, je dala srednjo ali dobro letino, koruza srednjo, krompir, razen pri nekaterih dobro, fižol, grah, pesa, repa srednje.

Trta je dala zelo dober pridelek, škoda je le zmrznjenih trt. Staro vino je bilo prodano razen kakšnih 200 hl, ki so pa sedaj tudi že izginili. Cena novemu vinu je od 1.40 do 1.90. Prodajamo ga v videmski okraj, deloma v Gorico in v Gore.

Sadje: črešnje srednje dobro, hrušk malo, češpelj nič, breskve dobro,

smokve in lešniki slabo, orehi srednje dobro. Sadna trga za Brda sta Gorica in Krmin.

Živina in krma: cena živini za zakol je 3.50 do 4 lire, teleta so po 6 lir, mleko gre po 70 stotink do 1 lire, slednje v bližini Gorice in Krmina. Ker je bil pridelek krme le za polovico srednje letine, se je število živine skrčilo. Otava je precej privrgla.

Splošni gospodarski položaj je za malenkost boljši od lanskega in izseljevanje je letos manjše. Izseljujejo se v Argentino.

Banjska planota.

Poljski pridelki: v kolikor ni pšenica posebla, je dala dovoljen pridelek, enako tudi ajda, žalibog je so sejali premalo. Krompir je obrodil obilno le tistim, ki so seme menjali, fižola je bilo precej, korenja in repe srednje, krmške pese zelo malo.

Sadje: hruške so precej dobro obrodile, češplje srednje, enako orehi, lešniki zelo obilno. Drugega sadja nimamo.

Živina in krma: odprodati bomo morali zopet precejšnje število glav, ker je bilo malo krme. Sena je bilo kake $\frac{3}{4}$ navadne letine, otave pa komaj $\frac{1}{4}$, detelje so dale srednjo letino. Mleko prodajamo v mlekarno po 50 do 70 stotink (posneto mleko dobimo nazaj), maslo je imelo ceno od 14 do 16.50 lir za kg.

Splošni gospodarski položaj je nekaj boljši od lanskega, a še boljši bi bil, če bi se kmetovalci z večjo vnemo držali mlekarn, ki so danes edini vir naših dohodkov. Izseljevanje se je nekoliko ustavilo.

Idrijska okolica.

Poljski pridelki: žito je obrodilo zelo dobro, krompirja lep, bogat pridelek, toda ponekod hitro črni, fižol in grah sta obrodila bogato, pese, repe in korenja srednja letina.

Sadje: črešenj je pri nas malo, a so bile lepe, jabolk malo, kjer niso rabili sredstev proti zajedavcem, hrušk je bilo splošno obilo, češplje v solčnih legah lepe in obilne, orehov nič.

Živina in krma: plemenske živine primanjkuje, ker so jo lani odprodali radi pomanjkanja krme. Zato se teleta lahko dobro spravijo v denar, maslo in mleko gre dobro naprej. S pridelkom krme smo v splošnem zadovoljni, če tudi bi lahko bilo več. Otava je bila lepa, detelja pa posebno lepa.

Splošni gospodarski položaj je nekaj boljši od lanskega, posebno ker ne bo treba kupovati toliko živil kot lansko leto. Fantje se izseljujejo večinoma v Belgijo, ker ne morejo tu v zimskem času dobiti primerne zaslužke.

Cerkljansko.

Poljski pridelki: pšenica je dala srednji pridelek, koruza prav dober, ječmen slab, ajda sreden, krompir, fižol, pesa, zelje, repa pa prav dober.

Sadje: jabolk ni bilo skoraj nič, razen malega v Šebreljah, hrušk prav malo, obilno so obrodile češplje, orehi srednje.

Živina in krma: cena celemu mleku se suče okoli lire, ker dobe kmetovalci za mleko izročeno mlekaricam v sploš-

nem 60 stotink in še posneto mleko naj. Živina je po 3.40 do 4 lire, zaklana teleta nekaj čez 6, sir gre po 7 do 8 lir za kg (pri nas ga je malo), maslo po 14.80 do 15.30. Krme smo pridelali srednje, razen otave, katere je bilo prav malo.

Splošni gospodarski položaj je boljši od lanskega. Izselilo se je mnogo ljudi v Belgijo, Ameriko in Jugoslavijo, kjer upajo na boljši zaslužek.

Baška dolina

in šentviškogorska planota.

Poljski pridelki: vse belo žito (pšenica, ječmen, rž) je obrodilo prav dobro, le nekateri tožijo o snetljivosti. Koruza ni pri nas doma, a kdor jo je sejal, je bil zadovoljen. Ajda je trpela od suše, potem jo je ponekod še toča oplazila, a kljub temu je bil v splošnem dovoljen pridelek. Krompirja je bilo povsod dovolj, enako tudi fižola in graha, pesa, repa, korenje srednje ali dobro.

Sadje: črešenj ni pri nas, jabolk so imeli le malokteri par kg, tembolj so rodile hruške, češnje, orehi in lešniki. Škoda da ni bilo mogoče primerno vnovečiti hrušk in češpelj.

Živina in krma: cena mleku v mlekarnah je 60 do 70 stotink (posneto mleko vračajo), cena maslu od 14.50 do 15.60. Cena plemenski živini je boljša od lanske, enako teletom. Krme ni bilo mnogo, a več kot lansko leto. Enako so privrgle tudi detelje, a kljub temu bo na pomlad marsikomu primanjkovala krma.

Splošni gospodarski položaj je boljši od lanskega. Bog nam daj le še par takih letin, kot je bila letošnja, pa si bomo nekoliko popravili kosti.

Tolminska okolica.

Poljski pridelki: pšenica in koruza sta obrodili dobro, ajda slabo. Krompir je dal srednjo letino, fižol je lep in zadosten, repe radi suše malo, korenja srednje.

Sadje: jabolk ni bilo prav nič, hruške so obrodile dobro, a vse so nezdreave. Orehov in lešnikov polno, a mnogo piškavih.

Živina in krma: cena živini je spomladi nekoliko zrastle, v zadnjem času padla, teleta mrtve teže so po 6 do 6.50, mleko po litri, maslo po 14 do 16, sir po 7.40 do 8 lir za kg. Krme, in sicer sena je bilo manj kot za srednji pridelek, otave malo.

Drvu je cena poskočila in zato bodo nekateri sekali, da kaj zaslužijo. Svetujemo pa opreznost, ker so gozdovi strašno trpeli med vojno in po vojni; gozd naj ostane za železno rezervo.

Splošni gospodarski položaj se je nekoliko zboljšal, ker je bila letina boljša, vendar je položaj resen. Mnogo se jih izseljuje v Argentino. Dela ni, zemlje premalo.

Kobariška okolica.

Poljski pridelki: pšenice sejemo malo, ječmen je bil lep, koruza krasna, kjer so gnojili z umetnimi gnojili, drugod srednja; krompirja imajo nekateri zelo mnogo, drugi srednje. Fižola je bilo mnogo, zato smo ga prodali v stročju 6 vagonov. V ravani je malo korenja in repe, v hribih več.

Sadje: jabolk nič, v hribih je bilo

mного hrušk, mnogo orehov in lešnikov, v dolini vsega sadja prav malo ali nič.

Živina in krma: cena živini je zadovoljiva. Mrtva teleta 6.50, mleko damo v mlekarno, ki so prodajale maslo po 15 do 17 lir, sir iz celega mleka po 7.50 do 8.50, iz posnetega pa po 3.50 do 4 lire za kg. Sena je bilo srednja letina, enako detelje; otave polovična.

Gospodarski položaj ni slab in tudi napredujemo, saj se porabi iz leta v leto več umetnih gnojil in močnih krmil (orehovit tropin).

Bovško.

Poljski pridelki: koruza in žita so v zrnu lepa, a pridelek je srednji; krompirja je bilo izredno mnogo, tudi fižola, graha, pese, repe in korenja je bilo dosti, kjer je bilo dovolj zgodaj sejano.

Sadje: pri nas ga je sicer v splošnem malo, a kolikor ga je, je obrodilo dovolj dobro.

Živina in krma: živina je številčno močno nazadovala, ker že dve leti primanjkuje krme. Letos je bila dobra samo prva košnja, druga je radi suše izostala, le v najboljših legah so kosili otavo, detelje so dale le 3 košnje.

Cena mleku se suče okoli 70 stotink, maslo je sedaj 16.80, navadno po 12, sir je po 8, teleta so po 5.

Splošni gospodarski položaj bi bil skoraj nekoliko boljši od lanskega, zelo mnogo Bovčanov se je v zadnjih letih izselilo, tako da je doma v splošnem malo ljudi.

Književni pomenki.

Biblioteka za pouk in zabavo.

V Trstu je pomladi v tiskarni »Edinost« začela izhajati »Biblioteka za pouk in zabavo«. Dosedaj so izšli štirje zvezki, ki so vsi enako urejeni. Na prvem mestu je krajša izvirna povest, potem sledi par poučnih spisov v poljudni obliki. Vmes je pa nekaj prevodov iz tujih literatur. Glavni sotrudniki so Franc Bevk, Lavo Čermelj, Damir Feigel, Slavko Slavec itd. torej sama več ali manj znana imena. Vsebinska je zelo pestra. Vrednost leposlovnih prispevkov je različna. Bevk je priobčil par povprečnih črtic. Slabo delo je Voukov »Obisk«. Zelo prijetno pa se bere Feiglov »Faraon v fraku«. Tu je Feigel zopet našel samega sebe. Neprisiljena kombinacija sedanosti in faraonskega življenja ter dobra motivacija razvoja dogodkov povzroča, da bravec težko pričakuje nadaljevanja. — Vsaki številki biblioteke je priložena krojna priloga.

a. k.

Ivan Cankar: Il racconto di Šimen Sirotnik.

Traduzione dallo sloveno ed introduzione di Wolfgang Giusti. Roma — Istituto per l'Europa Orientale, 1929. St. 68. — Piccola biblioteca slava, IX.

»Zgodba o Šimnu Sirotniku« je v slovensčini prvič izšla l. 1911. med izdaji celovške Mohorjeve družbe. Osnovna misel ji je ista kot pri »Hlapcu Jerneju«, namreč da zapisana pravica ne more nadomestiti pomanjkanja krščanske ljubezni do bližnjega in da se ne krije vedno s pravičnostjo.

Zgodba je pa taka: Šimen Sirotnik je že v zgodnji mladosti prišel z dežele v mesto, kjer

Kanalska dolina na Koroškem.

Poljski pridelki: pri nas ne pridejo v poštev ne žita ne koruza, glavna sta krompir in fižol; sta povoljno obrodila.

Sadje: pri nas rastejo jabolke, hruške in orehi, katerih je bilo malo.

Živina in krma: krme je bil prav zadovoljiv pridelek, a živina ne donša pravega dohodka, ker niso kmetje tako organizirani v mlekarnicah kot v sosedni Bovški ali Kobariški.

Gospodarski položaj je približno isti kot lansko leto.

Zaključek.

Iz zgornjih poročil sledi:

Poljski pridelki, posebno žita in krompir so obrodili širom cele dežele zadovoljivo, koruza manj.

Trta je dala v vinorodnih krajih izboren pridelek, ki pa ni bil povsod zadovoljiv.

Sadna letina je bila splošno bolj slaba, razen za hruške v Gorah in na Pivki ter za češnje na Cerkljanskem, Idrijskem, na Pivki in v Reški dolini.

Živina se je širom cele dežele precej razredčila, kar je posledica pomanjkanja krme v zadnjih dveh letih.

Gospodarski položaj je slabši od lanskega v Vipavski dolini in na Krašu, drugod je boljši ali pa neizpremenjen.

Izseljevanje je širom cele dežele veliko, nekoliko manjše je le v Gorah.

Za prihodnje leto imamo samo dve želji, in sicer: ljubi Bog, nam daj boljše leto ali vsaj ne slabše od letošnje, druga želja pa je, da bi oblastva znižala davčna bremena.

je postal kovač. Delal je pridno. V svojem petdesetem letu je obnemogel in gospodar ga je odslovil. Šimen ni godrnjal. Ker ni več plačeval najemnine, ga je lastnik bajte, v kateri je stanoval, postavil na cesto. Šimen tudi to pot ni godrnjal, kajti postava je pač taka. Šel je, da bi umrl v cestnem jarku. Tudi tam ga niso pustili. Zaprli so ga in ga nato poslali v domovinsko občino Prisojnico. Prisojniški župan se ga je hotel iznebiti. Šinila mu je v glavo dobra misel. Bajta, kjer se je Šimen rodil, je nekdanja stala na prisojniškem svetu. Par let po Šimenovem rojstvu je pogorela. Ostal je samo kup kamenja. Takrat meja med Prisojnico in sosedno občino Osojnico še ni bila urejena. Potem so jo uredili in kup kamenja, ostanek Šimenove rojstne hiše, je pripadel Osojnici. Torej — je zaključil župan — spada Šimen v osojniško občino, ta naj ga redi. In poslal je občinskega birača s Šimnom v Osojnico. Osoj-

ŽUPNI URADI

dobijo vse stare in nove tiskovine

pri

KATOLIŠKI KNJIGARNI
v GORICI

(naslov: Libreria Cattolica Gorizia, via Carducci 2)

niški župan pa ni hotel o Šimnu nič slišati, češ, v krstnih bukvah je zapisano, da se je Šimen rodil v Prisojnici, torej naj ga redi prisojniška občina. Poslal je Šimna nazaj in ker ga Prisojčani niso hoteli sprejeti, je moral ostati na kupu kamenja, na razvalinah svoje rojstne hiše. Občini sta se pritožili na višjo oblast in potem na najvišjo, na Šimna se pa nihče ni spomnil, da bi mu dal kruha; tako je Šimen od laž kote in oslabelosti umrl na kupu kamenja v veliko jezo prebivalcev obeh občin, češ kaj ni mogel počakati, nehvaležnež, da bi gospodarka določila, kam spada, da bi se pravica izkazala. In niti pokopali ga niso. Šele na hude opomine obeh župnikov so ga hoteli pokopati, a takrat je že sam izginil. Najvišja oblast je pa izrekla razsodbo šele čez devet let.

Cankarja prevajati je težko, kajti Cankarjev slog je neprisiljen, lahek, a zelo natančen v risanju podrobnosti, poleg tega pa tako pristno slovenski kot pri nobenem drugem pisatelju. Giusti je prevedel večinoma dobesedno. Tu in tam se je zmotil v pomenu besed (n. pr. pravičniki so mu »i servi della Giustizia« (58) ali »gli aiuti della Legge« (60) torej nekako orodje pravice; pojma »občinski možje« ne razume; stavek: »Zakaj ura gospoduje pameti in besedi...« je prestavil: »Era l'ora della riflessione e del ragionamento« (60); ali: »Nadloga... se je razčeperila in razrasla...« — »Il carico... si è rivoltato« (57) itd.), včasih pa je izpustil kak težje umljiv del stavka. Lahko se pa reče, da bodo italijanski bralci dobili iz Giustijevega prevoda precej pojma o lepoti Cankarjeve proze.

Giusti je napisal tudi precej dolg, a ne čisto kritičen uvod. Tako, n. pr. trdi, da je ljubljanski škof dal pokupiti vse izvede I. izdaje »Erotike«, »per bruciarli pubblicamente in piazza, come atto di espiiazione« (str. 8). To je vendar le preveč dramatizirano, prečno narisano; resnica je, da je ljubljanski škof kupil kakih 700 izvodov »Erotike«, o kakem javnem sežiganju pa ni bilo govora. Sploh se mi zdi, da smatra Giusti nekatere Cankarjeve tvorbe in orise, ki so bili le simboli, izrazi ideje, tehnični pripomočki, za vse preveč realistične ter radi tega napačno meri kulturno stanje slovenskega naroda.

PISMA ROJAKOV.

»Belvedere«, 12. okt. 1929.

Podpisani pošiljajo na potu v Ameriko po zdrave iz španskega pristanišča Malage; Lojze Korošec, Simsič Ant., Fojana; Berčič Ant., Kojsko; Peršolja Frančiška, Medvešek Josipina, Korenjak Štefani, Vendramin Marija, Simsič Marija, Masec Frida, Šmartno; Erzetič Metoda in Marija, Vendramin Albina, Florjančič Rafaela, Višnjek; Simsič Justina in Natalija, Kozana; Podvršek Anka, Marinič Marija, Simsič, poročena Marinič iz Biljane; Skapin Miroslav, Požar Marija, Žiberna Ivan, Črne Adela, Papis Marija, Črne Riko, Tomaj; Ružič Justina, Kobjeglava; Gorjup Valerija, Godnje; Rebec Milan, Merče; Fabijan Marija, Švagelj Marija, Štanjel; Kragelj Marija; Tolmin; Lakota Franc, Čuš Ant., Podbežek Milka in Poldar Kjuder, Dutovlje; Ljudmila Reher, Spodnja Branica; Žerjal Alojz, Lovin Pepina, Švara Roza, Grmek Marija, Gabrovica; Antončič Josipina, Dolenja vas; Furlan Zofija, Legiša Pavla, Mavhinje, Stepančič Viktor, Preserje; Verč Felicita, Zega Karol, Šmarje; Ujčič Ivan I., Ujčič Ivan II., Veliko Brdo; Knez Angel, Samotorca; Kresovič Ant., Kresovič Terezija, Ladič Ant., Ladič Jožefa, Var-

Porabite priliko!

S. LEVI

TRST - via S. Lazzaro št. 9 - TRIESTE

Velika pošiljatev bele kotenine visoke 80 cm
à L. 2.40

fuštanj, lantenis, težak v vseh barvah	à L. 2.40
Flaneta težka	po " 2.80
Frštanj za srajce	po " 3.30
Cotil za spodnje hlače	" 2.80
Flaneta za domače obleke	od " 3.40 napr.
Platno za pernice	po " 3.50
Kuhinjske cunj platnene	" 2.70
Posteljne odeje	od " 11.— napr.
Pregrinjala, posteljna v vseh barvah	po " 19.—
Karminsko blago za srajce	od " 2.80
Cajh za hlače	po " 6.— "
Volneni šali	od " 13.— "
Žameti za obleke	od " 4.50 "
Žamet težak za moške hlače v vseh barvah	po " 8.—

Velika izbira posteljnih pregrinjal svilenih za eno in dve postelji po konkurenčnih cenah. — Nogavice močne po 2.80. Vsakovrstne pletenine po nizki ceni.

MODNI SALON

Velika izbira jesenskih in zimskih klobukov zadnjih novosti, po zmernih cenah.

Preoblikovanje in popravila po naročilu.

Gorica, via Mazzini 6 (ex via Municipio)
Petra Mozetičeva.

Dott. GIUS. COMEL

specialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9.-11. predp. in od 3.-4. pop. Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

DOMAČA TRGOVINA

JOS. KRAHGER

v POSTOJNI

Postreže samo z dobrim svežim blagom.

Kupujte doma!

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik

dr. P. Ugo Netzbandt

izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem (na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo (pri drju Bussiju),

V Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10)

MANUFAKTURNA TRGOVINA GIOVANNI MOSE GORICA — štev. 7 Raštel štev. 7 VELIKA ZALOGA

platna, obrisač, nogavic, žepnih robcev, židanih pullover, blaga fantazija, volnenih tkanin, odej, naramnic, pasov, podvez itd. itd.

Ravnokar dospelo zimsko spodnje blago

Velika likvidacija nogavic

ženske nogavice od L. 1.75 do L. 25	frštanj	od L. 1.95 naprej
moške " " " 0.95 " " 9	madapolan	" " 1.95 "

V korist Vam bo pred nakupom obiščete mojo trgovino.

Zahvala.

Ob težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo naše ljube

IVANE MOZETIČ, rojene Lasič,

se prav iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in s številnim spremstvom na zadnji poti izkazali dragi rajnici svojo čast in spoštovanje. Posebna zahvala čč. duhovščini, darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so nas tolažili v tej bridki uri.

Gorica, 12. novembra 1929.

Žalujoči ostali.

jen Vincenc, Iljaš Ivan iz Račič; Kobal Ljudmila, Tevče; Jorsinovič Ant., Zajelše; Mergec Franc, Korčice; Bunc Alojzij, Škrbina; Gorjan Ivan, Madan Franc, Simsič Olga, Saksida Ivana, Lasič Ana, Vrtojba; Gruden Josip, Samoterca Prosek; Hrovatin Ant., Sluga Franc, Mežnar Milan, Sobonje; Skorja Josip in Andrej Černuta, Mozetič Matija, Pavšič Angela, Pavšič Zdenka, Bukovica; Renko Ivan, Podgrad.

Trg kmečkih pridelkov.

Tržaški trg.

11. novembra.

V primeru s prejšnjim tednom ni opaziti na trgu posebnih izprememb. Radi slabega vremena se je dovoz domačih pridelkov močno skrčil.

Grozdje gre proti koncu. Prodaja se od 2.50 do 3.50.

Jabolka: domača z Brkinov okoli 110, tuje blago ima višje ceno, ki gre tudi do 320.

Hruške: 160 — 260.

Kostanj: 100 — 110, maron iz Furlanije 140.

Krompir: 55 — 60.

Vzote: 40 — 50.

Drv je radi dežja malo na trgu. Cena jim gre okoli 18.

Gorica, dne 13. novembra.

Grozđa je malo več. Belo in rebuša gre po 250 do 300, črno po 160 do 180.

Jabolk je precej na trgu, večinoma iz Jugoslavije (zelo lepe), ki gredo po različnih cenah od 120 do 250.

Hruške: 120 do 200.

Kostanj od 65 do 100, maron od 110 do 130. Edino blago, ki gre še v inozemstvo.

Krompir je podražil in gre po 40 do 45.

Zelenjad: Kapusne glave po 40 do 50 (uvoz iz Jugoslavije), repa 15 do 20, solata endivija 50 do 60, špinača 50, zelena 80 do 100.

Največ goriške zelenjave gre na tržaški trg.

Nove postavbe.

POSOJILNO IN PRICE.
(Konec.)

Izjeme.

Italijanski zakon pa vendar dovoljuje v izrednih slučajih tudi pri posojilih nad 2000 lir dokazovanje s pričami.

Tako boš lahko dokazoval obstoj posojila s pričami, če si nisi mogel priskrbeti dokumenta zaradi nepredvidenih nesreč, n. pr. zaradi požara ali potresa.

Istotako lahko dokažeš obstoj posojila s pričami, če si izgubil dokument n. pr. ob priliki požara ali če ti je tat dokument ukradel in v drugih podobnih slučajih višje sile.

Kakšen mora biti dokument?

Listina, s katero lahko dokažeš in iztirjaš posojilo nad 2000 lir, je lahko javna ali pa zasebna.

Javno listino mora napraviti notar

Zelo važno za skrbne gospodinje in krčmarice!

Zelo znižane cene. Po naravnost smešnih cenah razprodajamo raznovrstno kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine.

Trst, via Carducci 3
(nasproti bivši vojašnici.)

Velika razprodaja

po znatno znižanih cenah
radi velike zaloge zimskega blaga

ALL' ECONOMIA FAMILIARE

Trst - Piazza Ponterosso N. 5

Frštanj fantazija	od L 1.90 dalje
Frštanj za srajce	od L 2.75 dalje
Lawnteins vseh barv, 70 cm	od L 2.30 dalje
Frštanj težak, dvojno lice	od L 4.90 dalje
Frštanj rdeč in moder za spodnje hlače	od L 3.50 dalje
Čisto volneno blago za plašče 140 cm	od L 19.— dalje
Polvolneno blago za obleke 90 cm	od L 6.50 dalje
Cajh za hlače	od L 3.50 dalje
Rigadin za srajce	od L 2.50 dalje
Madapolam	od L 1.90 dalje
Jajčna koža	od L 2.85 dalje
Platno za rjuhe vis. 150 cm	od L 4.50 dalje
Pullover za otroke	od L 8.90 dalje
Moški površniki	od L 75.— dalje
Ženski površniki	od L 95.— dalje
Lanene brisače na meter	od L 2.90 dalje

Velika izbira volnenih in bombažastih moških, ženskih in otroških maj, šalov, ovratnic, gobastih brisač, nogavic, volnenih in bombažastih odev, posteljnih odev itd. itd.

Preglejte naše cene in prepričali se boste.

JOK
KRIK
JEZA
TRMA
SAMOGLAUŠNOST

Evo kako sprejme vaš otrok zdravila posebno pa ricinovo olje.

Odvajalni čokoladni bonbon ARriba, katerega smatrajo otroci za slaščico, je edino sredstvo, katero pozdravijo otroci s ploskanjem, nasmehom in z izrazom veselja.

ARRIBA je edino čistilno sredstvo, ki učinkuje v resnici dobro. Dajte ga vašim otrokom in vzemite ga tudi vi, ker koristi mladim in starim.

L 0.50
komad

ARRIBA

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

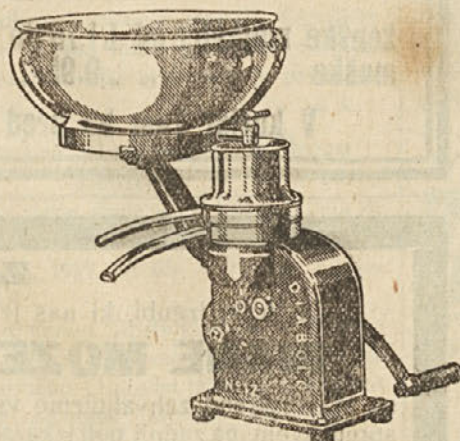
Staroznana gostilna „PRI ZVEZDI“ v Gorici,
trg Sv. Antona,

teči samo domača vina. Prvovrstna kuhinja. Prenočišče za tujce.

V. GULIN

KMETOVALCI!

Radi višjih cen masla je sedaj čas zelougoden, da si nabavite posnemalnik

DIABOLO

Posnemalnik Diabolo izdeluje A. B. Pumpseparator v Stockholmu na Švedskem, ki je največja tovarna na svetu za izdelovanje posnemalnikov. Ti so radi svojega prvovrstnega materiala, sestave, trajanja in lahke rabe od kmetov priznani za NAJBOLJŠE.

Večletno jamstvo tovarne.

Plačljiv je tudi v manjših obrokli.

Iščemo krajevne zastopnike.

Zahtevajte brezplačne cenike!

Agenzia Generale per scematrici Diabolo, Bolzano.

Za vsa pojasnila pišite na naslov:

Vittorio Jonson — GORICA, Via Contavalle 4-II.

ali pa uradnik, ki je pooblaščen izdati javne listine. Zasebno listino pa morajo napisati ali vsaj podpisati pogodbeni stranke same. Na zasebni listini morajo biti označeni tudi vsi bistveni deli pogodbe. Stranke morajo podpisati svoj priimek. Sam križ ni veljaven, četudi bi bil postavljen pred pričami. Če se je v zasebni listini obvezala samo ena stranka, da plača drugi stranki določeno svoto denarja ali pa določen predmet, ki je bil ocenjen v denarju, mora ta stranka celotno listino lastnoročno napisati. Če pa ni stranka cele zasebne listine sama napisala, mora vsaj listino podpisati z dodatkom »potrjujem«, in označiti znesek, katerega izplačilo je obljubil drugi stranki. N. pr.: Potrjujem, da bom plačal 2500 lir g. Budihni Josipu. Bevčar Franc.

V ZNANJE NABORNIKOM.

Priobčujemo sporočilo okrožnega vojaškega poveljstva v Gorici, ki se glasi: naborniki letnika 1910. in 1909., ki so bili odpuščeni na nedoločeno dobo (congedo illimitato) in so po pozivu godbeniki, lahko vložijo na navadnem papirju prošnjo na okrožno poveljstvo (Distretto militare), kateremu pripadajo, da se dodelijo godbi armadnega zbora v Vidmu, preden bi morali nastopiti vojaško službo. Prošnjo je treba vložiti ob priliki nabora, na vsak način pa pred 17. februarjem leta 1930.

Ti naborniki ne smejo imeti pravičice do najkrajše ali do skrajšane vojaške službe, ker bodo morali služiti vseh 18 mesecev. Ugodnost zanje je samo v tem, da se lahko izpopolne pri vojaki v svoji stroki.

O DAROVANJU.

Kaj je darovanje, oziroma darilna pogodba, ni treba razlagati. Pripomniti hočemo samo, da je darovanje brez vsakega učinka in obveznosti za darovatelja, dokler ni obdarovanec darila sprejel. Glavne določbe italijanskega zakona, ki se tičejo darilne pogodbe, so nastopne.

Kdo ne more darovati?

1. Kdor ne more napraviti oporoke, tudi ne more darovati. Oporoke pa ne morejo napraviti:

- a) osebe, ki niso dopolnile 18. leta;
- b) osebe, ki so bile podvržene skrbništvu (kurateli), ker nimajo pameti;
- c) osebe, ki niso bile pri pravi pameti, ko so napravile oporoko, četudi niso še bile podvržene skrbništvu.

2. Istotako ne morejo darovati tudi vsi mladoletni, to je osebe, ki niso dopolnile 21. leta, četudi so že proste očetovske oblasti ali pa varuštva.

3. Darovati ne morejo tudi osebe, ki so bile proglašene za nesposobne, n. pr. zaradi razsipnosti, pijančevanja itd.; ti ne morejo darovati od dneva, ko je sodnija započela postopanje proti njim, da jih proglasi za nesposobne.

Komu ni mogoče darovati?

Komur ne moreš ničesar v oporoki zapustiti, temu ne moreš tudi ničesar darovati.

Kdo ne more biti dedič, smo pisali že v 17. številki »Novega lista«.

Darovi za birmo

izredno nizke cene,
velika izbira samo v

ZLATARNI F. BUDA
TRST - Corso Garibaldi 35

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU
via S. Lazzaro št. 23 - II.
Ob sredah in sobotah ordinira
v POSTOJNI

„Al buon mercato“

TRST — Via Arcata 16 — TRST

Velika zaloga moških in deških oblek - Štajerske jope z navadnim in kožuhovinastim ovratnikom. Suknje, površniki, delavske obleke, posamezne hlače in jopiči.

Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

PHENIX

francoska zavarovalna družba
za življenje in požar.

Glavno zastopstvo
TRST - via N. Macchiavelli 10.

Velika skladišča moških oblek

„ALLE GRANDI FABBRICHE“

TRST — CORSO GARIBALDI ŠT. 10 - TELEF. 79-35 — TRIESTE

VELIKA ZALOGA izdelanih oblek za moške iz zelo dobrega blaga po L. 110.- Iste finejše po L. 150.- 220.- i. t. d.

BOGATA IZBERA angleških površnikov „Covercoats“ in „Gabarden“ za moške od L. 90.- 125.- 180.- 235.-

NAJRAZLIČNEJŠI paletots „Raglan“, „Trench“ in „Berber“ za moške od L. 78.- 130.- 165.- 210.-

SKLADIŠČE plaščev in površnikov za dečke različne starosti. Izbira športnih in mornariških oblek za šolarje.

DOMAČE IN TUJE BLAGO dobi, kdor želi obleke na mero, katero izvršuje lastna PRVOVRSTNA MODERNA KROJAČNICA v I. nadstropju istega poslopja.

NB. Blago, katero ne ugaja, se lahko zamenja ali pa vrnemo denar.

Vsi morajo vedeti, da so čevlji

FORCESSIN

najboljši in najcenejši.

Samo v TRSTU

via Caprin 5 (Sv. Jakob)

Čevljarnica FORCESSIN Govorimo slovenski!

Avtomobilna mehanična šola, državni patent zajamčen. Vedno odprti tečaji.

Popolni tečaj
od L. 150 — naprej.

Telefon št. 73-67.

TRST, via Imbriani 14

Kdor pošlje 2 L v znakah, prejme knjižico z vsemi navodili za doseg patenta in popravila pri motorju. V tem mesecu se bodo vršili tečaji v Gorici, v Tolminu in v Idriji. Za vpis pišite takoj!

Govorimo slovenski.

Ali more zakonski drug kaj darovati
svojemu zakonskemu drugu?

Mož in žena si ne smeta med zakonsko medsebojno ničesar darovati.

Kako se napravi darilna pogodba?

Darilna pogodba se mora napraviti pred notarjem. Le ko hočeš komu darovati premičnino, ki ni mnogo vredna, jo lahko prepustiš obdarovancu brez notarske pogodbe.

Pri pogodbi se zamore darovatelj pogoditi, da dobi darovano stvar nazaj, če umrjejo obdarovanec ali pa obdarovanec in njegovi potomci pred darovateljem.

Kdaj se sme preklicati darilna pogodba?

Darovanje se lahko prekliče v treh slučajih, in sicer:

1. če obdarovanec ne izpolni naloge, ki mu jo je naložil darovatelj pri darovanju;

2. če je postal obdarovanec nehvaležen darovatelju. Obdarovanec pa je po zakonu nehvaležen samo v teh slučajih:

a) ako je poizkusil umoriti darovatelja;

b) če je zagrešil nasproti darovatelju drug zločin, ali če ga je težko razžalil in ž njim kruto postopal;

c) če ga ni hotel vzdrževati, četudi je imel to obveznost.

V navedenih treh slučajih mora darovatelj zahtevati od sodnije, da razveljavi darilno pogodbo. To mora storiti tekom enega leta, odkar je obdarovanec zagrešil zlo dejanje, ali pa od dneva, ko je darovatelj zvedel za zlo dejanje. Če ne vloži darovatelj proti obdarovancu tekom enega leta tožbe, se smatra, da je obdarovancu odpustil. To tožbo zamore vložiti le proti obdarovancu (in ne njegovim dedičem) samo obdarovatelj, ne pa tudi njegovi dediči. Dediči zamorejo pa tožbo nadaljevati, če jo je darovatelj pred smrtjo vložil; dediči smejo tudi tožbo vložiti, če je darovatelj umrl pred potekom enega leta, odkar je obdarovanec zagrešil zlo dejanje. Če je obdarovanec izročil že darilo komu drugemu in bi ga moral vrniti iz enega ali drugega razloga, mora plačati darovatelju vrednost darila in njegovih sadov v denarju od dneva tožbe dalje.

3. Če ni imel darovatelj pred darovanjem otrok in se mu je šele po darovanju porodil zakonski otrok ali pa nezakonski otrok, ki ga je pozakonił s poroko z nezakonsko materjo, sme darovatelj preklicati darovanje. Ta pravica pa zastara tekom petih let, odkar se je porodil darovatelju zadnji otrok. Ta pravica tudi ugasne, če so po darovanju rojeni otroci umrli.

Darovatelj pa ne more preklicati darovanja zaradi nehvaležnosti ali pa radi tega, ker so se po darovanju rodili zakonski ali nezakonski otroci, če je osebo obdaroval zaradi njenih zaslug ali pa o priliki poroke.

Darovanje in nujni delež.

Nihče ne sme darovati vsega svojega premoženja; če ima nujne dediče. Kdor ima pravico do nujnega deleža, sme zahtevati, da se darovanje za toliko zniža, da njemu ostane nujni delež.

UDINE Via Savorgnana 5 VIDEM

Po znižanih cenah

▼▼▼▼▼▼▼▼ (AL RIBASSO) ▼▼▼▼▼▼▼▼

Največje skladišče vsakovstnih tkanin v videmski pokajini
Razprodaja tovarniških izdelkov iz Lombardije in Pijemonta, na drobno in na debelo.
Centralna zaloga v MILANU - Pokrajinski sedež v Vidmu: Dante Cavazzini

Slavnemu občinstvu naznanjamo, da se velikanska razprodaja, ki se je začela v oktobru, nadaljuje in da so bile cene vnovič znižane.

V naslednjem navajamo nekatere predmete s cenami:

3 obrobljeni robci	L. 1.—	Maje s hlačami za otroke	L. 4.90
Robci z robom »ažur«	» —.75	Frštanj težji, združene barve	» 4.20
Brisače za kuhinjo	» 1.25	Šaten črn, finejše vrste 120 cm	» 4.30
Madapolan »Trento«	» 1.50	Moške nogavice iz fine volne	» 4.90
»Lavntenis« za perilo	» 1.60	Svila »crêp maroquin«	» 4.90
Moške nogavice domače	» 1.60	Svila »Radiosa«, posebna	» 4.90
»Oxford« za srajce	» 1.70	Prtenina, bela 150 cm	» 4.90
Brisače težji crêp	» 1.70	Volneno blago za moške in	
Brisače gobaste	» 1.80	ženske, 140 cm	» 6.90
Perkal za predpasnike	» 1.80	Žamet za lovce, posebni	» 7.50
Domače platno	» 1.80	Moške maje, težji baršun	» 7.50
Frštanj fantazija	» 1.80	Moške hlače, težji baršun	» 7.50
Platno »Madonna«, posebno	» 2.20	Maje za kolesarje, gorke	» 8.—
Žen. nogavice z dvojno peto	» 2.25	Barvani žamet za ženske	» 9.—
Naramnice dvojno elastične	» 2.50	Kombinè iz bombaža za žen-	
Žen. nogavice, napol volnene	» 2.75	ske	» 9.50
»Culottes« za ženske	» 2.90	Ženske maje, mešana volna	» 9.90
Frštanj težji za moške srajce	» 2.95	Moške srajce iz flanele z o-	
Dvoničnik za blazine 100 cm	» 2.95	vratnikom	» 13.50
Zefir za moške srajce	» 2.95	Blago za moške površnike	» 15.—
Zimske maje za otroke	» 2.95	Servis za 6 oseb	» 17.50
Platno »scuola« 80 cm	» 3.20	Blago za ženske površnike	» 19.—
Flanela, napol volnena, za		»Golf« iz težke volne za	
srajce	» 3.60	ženske	» 19.50
Perkal »Re dei bleu«	» 3.70	Odeja, napol volnena	» 25.—
Ženske zimske podsuknjice	» 3.90	Blago za moške površnike,	
Barv. satin za podšive 110/cm	» 3.95	sivo, posebno	» 29.50
Belo platno 150/cm	» 3.95	Vatirane odeje (prešivane)	» 29.—
Frštanj fantazija, rožnat	» 3.90	Volnena odeja	» 34.—
Frštanj iz bombaža s svilo	» 4.50	Žimnica iz grive, 14 kg	» 45.—
Domače platno 150 cm	» 4.90	Vatirana odeja, najfin. šaten	» 45.—

PRIPOMBA: Sprejemamo naročila tudi po pošti. Obiščite stalno notranjo in zunanjo razstavo. Vhod prost. Razprodajalcem prodajamo vsako blago s tri odstotnim zaslužkom na kupni ceni.

Vsakemu, ki kupi pri nas za nad 200 lir, plačamo vožnjo iz Gorice v Videm in nazaj, tistemu, ki kupi za nad 500 lir, nudimo tudi kosilo za dve osebi, onemu pa, ki nakupi blaga za nad 1000 lir, izročimo posebno vrednostno darilo.

Najbogatejša izbira bombaževin, blaga za gospode in gospe, perila, platna lanenega in bombažastega v vsaki širini, volnene odeje, pregrinjala, zavese, maje, korzeti, preproge, arazzi, gobelini, vsakovrstni osnutki za tapacerijo, volna in žima za žimnice.

Neposredna nabava popolnih hotelskih oprav, za restavrate, zavode itd.

CENE STALNE. — Govorimo tudi slovenski in nemški. — **CENE STALNE.**

UDINE Via Savorgnana 5 VIDEM

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 270: Koliko časa ohrani meni-
ca po zapadlosti še svojo veljavnost za izter-
janje?

Odgovor: Pet let po italijanskem zakonu. V
ostalem čitajte odgovor na vprašanja št. 174,
195, 196 in 197.

Vprašanje št. 271: Ali sem dolžan plačevati
od harmonija pristojbino?

Seveda morate plačevati.

Odgovor: Gotovo mislite na občinski davek.

Vprašanje št. 272: Kdaj stopi pri nas v ve-
ljavo italijanski zakon glede lova na divjačino
in ptice?

Odgovor: Pri nas je še v veljavi avstrijski
lovski zakon in bo mogoče tudi ostal. Je nam-
reč tudi v Italiji zelo mnogo lovcev in drugih,
ki zahtevajo za celo Italijo omejitev lova, kot
jo predpisuje avstrijski zakon. Po italijanskem
zakonu je namreč lov prost in lovi lahko vsako-
do, kdor ima orožni list, dočim je po zakonu,
ki je pri nas še v veljavi, lov omejen na poseb-
no dovoljenje. Posledica prostega lova je pred-
vsem ta, da ni skoraj v celi Italiji nobene div-
jačine. (Zakaj se niste podpisali?)

Vprašanje št. 273: Ali ima pismonoša pravi-
co zahtevati plačilo od prenosa brzojavke ali
ekspresnega pisma.

Odgovor: Pismonoša nima pravice zahtevati
nobenega plačila za prenos brzojavke ali eks-
presnega pisma v poštnem okolišu samem, če
nese brzojavke in ekspresna pisma istočasno z
drugo pošto. Če pa nese v drugem času, ima
pravico zahtevati od ekspresnega pisma po 30
stotink za prvi km in 60 stotink za vsak na-
daljni km poti. Pri brzojvkah pa je takole:
Če odpošiljatelj brzojavke plača 4 lire — po-
leg navadne brzojavne pristojbine, — mora
biti brzojavka vročena naslovljencu brez dru-
ge odškodnine. Če pa odpošiljatelj ni plačal
štirih lir, potem mora naslovljenec plačati pis-
monoši potnino, ki pa ni enotno urejena.

Vprašanje št. 274: Sosedove kokoši hodijo
na moje zemljišče. Ali sem jaz dolžan ograditi
svoje zemljišče ali sosed zapreti svoje kokoši?

Odgovor: Vi lahko ogradite zemljišče, so-
sed lahko zapre svoje kokoši, prisiljen po za-
konu pa ni nihče storiti ne enega ne drugega,
samo lastnik kokoši je odgovoren za škodo, ki
bi jo kokoši napravile.

Vprašanje št. 275: Sem šesti sin vdove in pet
mojih bratov je služilo polno vojaško dobo.
Delal sem eno leto predvojaške vaje in sem
od letnika 1909, zadnjih mesecev. Ali imam
pravico do skrajšane službe?

Odgovor: Nimate te pravice.

Vprašanje št. 276: Vojaki na vajah so mi
razkopali travnik, pokvarili kozolec. Vsa ško-
da prekaša 2000 lir, dali so mi 200 lir. Kam
naj se obrnem, da dobim še kaj?

Odgovor: Napravite prošnjo na ta-le naslov:
»Ufficio Fortificazioni, Corpo d'Armata, Udine«
in zahtevajte, da Vam doplača odškodni-
no. Priložite prošnji cenitev škode, ki naj Vam
jo napravi občinski cenilec.

Vprašanje št. 277: Kdaj bo vpoklican let-
nik 1910?

Odgovor: Ne moremo drugega povedati, kot
v predzadnji številki »N. L.« Informirali smo
se ponovno pri tukajšnjem vojaškem poveljni-
štvu, ki je izjavilo, da še ni bil določen vpo-
klic letnika 1910. Najbrže bo nastopil letnik
1910. službo spomladi 1931.

Vprašanje št. 278: Radi velikega števila
otrok sem bil letos oproščen občinskih davkov.
Ali moram za drugo leto zopet vložiti prošnjo?
Ali zadostuje prva za več let?

Odgovor: Prošnje Vam ni treba ponovno
vlagati! Pač pa bi morali poslati prijavo žu-
panstvu, oziroma davkarji ali pa pokrajinske-
mu gospodarskemu svetu in prefekturi za slu-
čaj, da bi prenehale okolnosti, radi katerih ste
bili oproščeni davkov. N. pr.: Vi imate danes
10 mladoletnih otrok. Če umrje ali če postane
polnoleten eden izmed otrok, morate to prija-
viti pristojnemu uradu. V tem slučaju bi Vi
namreč ne imeli več pravice do davčnih olaj-
šav. Prijavo je treba vložiti pri županstvu, ko-
gre za občinske davščine, pri pristojni davka-
riji, če se prijava tiče državnih davkov in pri
pokrajinskem gospodarskem svetu (Consiglio
provinciale dell'economia) ter pri prefekturi,
če se prijava tiče sindikalnih prispevkov. Pri-
java je treba vložiti tekom treh mesecev, od-
kar je prenehala okolnost, radi katere uživa
družina z velikim številom otrok davčne olaj-
šave. V nasprotnem slučaju je treba plačati ob-
čutno kazen.

30 lir na dan

prav z lahkoto zasluži 14 letna
deklica s pletilnim strojem

„DUBIED“

S tem strojem lahko pleteš obleke, maje, hlače,
nogavice i. t. d. Glavno zastopstvo

ELIJA ČUK, Gorica, Piazza Cavour šte. 9.

Tu dobiš tudi najboljše vrste šivalnih strojev,
dvokoles in vse tozadevne potrebščine.

Lastna mehanična delavnica, Via Duomo št. 11.
Brezplačen pouk v pletenju in vezenju.

Kmetovalci zapomnite si:

Kakor je potrebno zavarovati hišo pred ognjem, tako je tudi po-
trebno zavarovati vsako jesen drevje pred pedicem. To storite
najceneje in najboljše z lepilnim pasom

„FIX-FERTIG“

katerega prodaja in razpošilja po pošti tvrdka

„Vinoagraria“ v Gorici

po 9 L škatla, ki zadostuje za 15 - 30 dreves.

Dobi se tudi pri „FEDERAZIONE AGRARIA GIULIANA“ v Krmnu in v Trstu (Via Raffine-
ria št. 7) v Idriji pri Vrtnarskem društvu, in pri zadrugi v Dobravljah.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour šte. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk
in vseh nadomestnih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour šte. 5

Bencin „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzojavke: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

Tvrdka Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh
vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in
platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse
potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Valuta — tuji denar.

Dne 13 nov. si dal ali dobil za:

1 dolar	19.06 lir
1 angl. funt	93.13 lir
100 dinarjev	33.70 lir
100 šilingov (avstr.)	268.75 lir
100 čeških kron	56.55 lir
100 nemških mark	457.— lir
100 švic. frankov	370.— lir
100 franc. frankov	75.20 lir
100 belg. frankov	267.25 lir

Beneške obveznice 71.75 lir; obveznice »Consolidato« 80.40 lir.

Loterijske številke

dne 9. nov. 1929:

Benetke	8	53	17	42	16
Bari	3	50	52	33	31
Florenca	59	86	13	83	53
Milan	58	39	29	55	27
Neapelj	38	36	51	66	21
Palermo	21	69	49	39	76
Rim	65	88	48	34	23
Turin	20	55	5	14	72

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja 17. nov.: Draguč.

Ponedeljek 18. nov.: Motovun, Sv. Vinčenat, Bistrica, Kubed.

Sreda 20. nov.: Bazovica, Vipava.

Četrtek 21. nov.: Buzet, Sv. Lucija ob Soči, Poreč.

Petek 22. nov.: Sežana.

Dr. GIOV. SILVESTRI

je otvoril svojo

odvetniško pisarno

v IDRIJI, via Roma št. 393.

**Avtoriziran civilno
inženirski urad**

dr. ing. Gaberščik Oskar,
TOLMIN

Izvršuje vsa civilno inženirska dela in vsakovrstne projekte; napravi načrte in vse potrebno za priznanje vodnih pravic; izmeri in parcelira zemljišča; izdela zemljiške skice za kupno-prodajne pogodbe; itd. razne cennitve za privilegirana posojila: itd.

Dr. VENCESLAV REVA

je otvoril 2. novembra t. l.
lastno pravno pisarno

v GORICI
via Contavalle 2/I

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak
Tiskele Katoliška tiskarna v Gorici.
Riva Piazzetta št. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Krone, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vse popravila kar najhitreje. — Birmska, poročna in krstna darila. — **Moderna zlatarna,** Corso Verdi št. 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva štefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Tropinovec pristni dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuh« v Dornbergu.

Domača vina, namizna in sortirana, odaja po ugodnih cenah Kmetijsko društvo v Vipavi (Vipacco). Podružnica v Idriji.

Upravo hiš v mestu in okolici sprejme po ugodnih pogojih uprava hiš J. Čehovin, Trst. Ventisettebre 65, Tel. 83—34.

Oglase za vse italijanske, jugoslovanske, avstrijske in druge inozemske liste sprejema oglasni zavod G. Čehovin, Trst, Ventisettebre 65, Tel. 83—34. Nabira tudi oglase za »Novi list« in »Istarski list«.

Kupujem prage, bukove, hrastove in druge, izgotovljene; pa tudi sam prevzamem sekanje. Naslov pove uprava.

Brivec Andrej Rojic v Gorici, se je preselil v via Arcivescovado, vogel via Stretta. Se priporoča.

Smilajod zdravi naduho, poapnenje žil, odpravlja težko dihanje, kašelj in čisti kri. Priporočljivo predvsem za nad 50 let stare ljudi. Prodaja lekarna Castellano, lastnik F. Boslaffio, Trst, via C. Belli, ogel via dell'Istria 7. Pazite na novi naslov!

V Trstu, via Udine 55, magazin. Izdelujejo se obleke, plašči, perilo po najnovejših vzorcih, vrezujejo se vzorci. Vse po najnižjih cenah.

Poročne sobe, zelo močne, masivne po 1400.— lir, iz češnjevega lesa 1500.— lir, iz mahagonija 1600.— lir. Pohištvo je iz posušenega lesa, najbolje izdelano in po tovarniških cenah. Türk — Trst, via Battisti 12, vogel via Palestina.

Najlepše, najboljše, najcenejše obuvalo se dobi pri Rebeu v Trstu, via Carducci 36.

Klavir (Konzert-Flügel) je na prodaj. Naslov pove uprava.

Wolf = Cigaleto nemško-slovenski in Wolf-Pleteršnikov slovensko-nemški slovar kupi: Gospodarska pisarna rag. Anton Vodopivec, Trst, Via Belpoggio 7/II.

Stanovanjska hiša, dobičkonosna, s popolno trgovinsko opravo se proda po ugodni ceni. Nabrežina št. 101.

V Trstu, via Udine 55, magazin. Modistka izdeluje klobuke iz žameta po zadnji modi in predeluje klobučevine za ceno 7 lir.

Slušatelj trgovinske univerze v Trstu, iz boljsh družin, oddam dve lepi parketirani sobi, oddaljeni 50 korakov od šole. Informacije: Trst, Via Belpoggio 7/II.

Vdova, 42-letna, močna in zdrava, sprejme vsako službo kot kuharica ali dekla-postrežnica, tudi na deželi. Ponudbe na upravo.

Šola za krojenje, šivanje, vezenje in izdelovanje umetnih cvetlic. Donda, Trst, Lava-toio 5.

Prodaj večjo množino najfinejšega cvetličnega medu. J. Čelin, čebelar, Castel-Jablaniza.

Na Cesti pri Ajdovščini je na prodaj premoženje s stavbo, staro gostilno, velikim hlevom, dvema vrtoma, vinogradom, travniki itd., skupno 10 parcelami, ki se na željo kupcev tudi posamezno prodajo. Pojasnila se dobe v trgovii Kandus, Vrtovin 88, p. Sv. Križ pri Ajdovščini.

Sprejem takoj 2 učenca, najraje nekoli izurjena v krojaštvu. Ivan Kertelj, Ajdovščina.

Prave kranjske klobase imam vedno v zalogi. — L. KOMEL, Gorica, trg Sv. Antona 5. — Kupujem po dnevni ceni gnjati (pršute) s slanino.

22. novembra ob 10. uri bo na sodnji v Sežani dražba pašnikov 632/2, 615/1, 2, 3 in njihve 632/1 zemljknižnega vložka 160 občine Štorije. Najnižja ponudba 4000 lir.

17-letni mladenič s 4-letno čevljarso prakso išče dela. Naslov pri upravi.

Neveste pozor! 300 lir žimnice in vzmeti za 2 potselji. Železnica brezplačno. Jelerčič, Trnovo 2, Postojna 136.

Lepo posestvo, obstoječe iz hiše prikladne za trgovino, gospodarskega posloplja, vinogradov, njiv, travnikov in gozda, je na prodaj po ugodni ceni na Vipavskem v bližini železniške postaje. Naslov se izve pri upravi lista.

Vinogradniki in kmetje štanjske in okoliških občin. Cerkev v Avberu odda v najem parcelo Švaglovec, skoro dva joha, najfinejša vinska lega. Odda se v najem za 15-letno dobo, ki se bo lahko pred potekom spet obnovila. Najemnik bo užival dve tretjini, cerkev eno tretjino grozdja. Les za vinograd je na licu mesta na prosto razpolago. Najem dobi, kdor se obveže, da bo največ trt nasadil. — Na isti način se odda v najem parcela Badnišče pod Erzelm, 910 klaftrov. — Cerkev končno odda sečnjo lesa v parcelah Švaglovec, Mavra, Raški breg ter Lukovnik pod Erzelm. Dražba se bo vršila v ponedeljek dne 2 decembra v prostorih restavracije g. Starca v Štanjelu.

Zahvala.

Potrte od neizmerne žalosti naznanjamo, da je naša nadvse dobra mama

Ljudmila vdova Lapanja

nenadno preminula v torek 5. t. m. Pogreb se je vršil v četrtek ob 10. in pol iz hiše žalosti na domače pokopališče. Pri tem izrekamo prisrčno zahvalo vsem, ki so izkazali svojo ljubezen do pokojnice in skušali nam lajšati kruti udarec.

Sežana, 7. novembra 1929.

Žalujejo hčerke: **Ljudmila, Olga in Ema.**

NOVI list

1929 C 134/1929

070(450.36=163.6)

